

SLOVENSKI NAROD

Izšla vsak dan popoldne, izjemoma nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič à Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3.—, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inserati davke posebej. — »Slovenski Narod« velja mesečno v Jugoslaviji Din 12, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisji se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo

Ljubljana, Knafljeva ul. 5

Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

MARIBOR, Grajski trg 8. — — — — —

NOVOMESTO, Ljubljanska cesta, tel. št. 26.

Račun pri pošti. Ček. zavodu v Ljubljani št. 10.351

PODRUŽNICE:

CELJE, Kocanova ulica 2. — Tel. 190.

JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —

MIROLJUBNOST JUGOSLAVIJE

Izjava dr. Marinkovića Društvu Narodov — Jugoslavija priznava pristojnost haaškega razsodišča za vse spore s članicami D. N.

Beograd, 17. maja. V duhu idej Društva narodov so države, ki so njegove članice, sklenile dvostranske in večstranske pogodbe o arbitraži za mirno reševanje sporov. Tudi naša država je sklenila več takih arbitražnih pogodb, med drugimi s Francijo, Češkoslovaško, Ameriko, Rumunijo, Poljsko, Grčijo in Španijo. V teh pogodbah so označeni gotovi spori, ki se imajo reševati po arbitražnem potu. Naša država je šla še korak dalje. Zunanji minister dr. Voja Marinković je podal včeraj v imenu naše države pred Društvom narodov izjavo, po kateri sprejema pristojnost stalnega mednarodnega sodišča v Haagu za vse spore pravnega značaja ter z vsemi državami, članicami Društva narodov, ki pristanejo na reciprociteto. Zunanji minister dr. Marinković je podal naslednjo obvezno izjavo:

V imenu kraljevine Jugoslavije in s pridržkom ratifikacije, izjavljam, da priznavamo kot polnomočne, obvezne in brez posebnih konvencij proti vsaki članici Društva narodov, katere vlado priznava kraljevina Jugoslavija in ki sprejema iste obveznosti, t. j. pod pogojem reciprocitete, jurisdikcije stalnega sodišča mednarodne pravde, primerno čl. 36 statuta Društva narodov za dobo petih let od dne deponiranja instrumentov ratifikacije, za vse spore, ki bi se pojavili po ratifikaciji, izjemoma spore radi vprašanj, ki spadajo po mednarodnem pravu izključno pod jurisdikcijo kraljevine Jugoslavije in izjemoma spore, o katerih so se stranke sporazumele, da se zatečejo k drugemu načinu mirne rešitve.

Briandova spomenica

Briandova spomenica o osnovanju evropske unije je bila izročena zastopnikom evropskih držav danes.

Pariz, 17. maja. Zunanji minister Briand se je vrnil v Pariz. Svojo spomenico o osnovanju evropske unije je izročil zastopnikom evropskih držav še danes dopoldne. Spomenica obsega 60 tiskanih strani. Spomenica obsega iz treh delov, iz predgovora, ki obsega splošna načela, in vprašanj, na katere imajo odgovoriti evropske države, in iz zaključka, v katerem se naprošajo evropske države, naj odgovore na postavljena vprašanja do 15. julija, da bi mogel sestaviti Briand svoje poročilo do septembarskega zasedanja Društva narodov.

Pariz, 17. maja. Kakor poročajo, bo nocoj objavljena v listih francoskega tiska, v kateri predlaga zunanji minister Briand ustanovitev Zedinjenih držav Evrope. V notih predlaga Briand, naj se v okviru Sveta Društva narodov ustanovi poseben organizem, ki bi sklical od časa do časa periodične konference evropskih držav, na katerih bi razpravljale evropske države o problemih, ki so splošnega evropskega značaja. Kljub ustanovitvi tega organizma bi bila suverenost držav brezpogojno varovana.

Kakor doznajajo, je Briand naprosil zunanje ministre evropskih držav,

naj izrazijo svoja mnenja o načinu sodelovanja evropskih držav in vprašanj, o katerih bi prizadete države lahko razpravljale. Briand jih je pozval, naj čim prej podajo svoja mnenja, da bo lahko sestavil svoje poročilo o Zedinjenih evropskih državah v najkrajšem času in predložil septembarskemu zasedanju Društva narodov že konkretne predloge. V političnih krogih pričakujejo z velikim zanimanjem nocojsnje objave Briandovega predloga o ustanovitvi evropske unije. Poučeni krogi menijo, da bo Briandov predlog zaenkrat zelo širokogruden in skrbno varoval suverenost posameznih držav. Na vsak način bo novi Briandov predlog pomenil velik napredek na poti sodelovanja evropskih držav, ki imajo kljub medsebojnim sporom veliko skupnih interesov. Periodične konference evropskih držav bodo gotovo mnogo pripomogle k razbistrenju mnogih gospodarskih in političnih problemov, ki se s sedanjim aparatom Društva narodov niso mogli hitro in zadovoljivo rešiti. Končno poudarjajo francoski politični krogi, da je Briandova ideja zdrava in da bo gotovo našla v evropski javnosti ugoden odmev.

Rumunski politični zapletljaji

Izgredi zaradi zaplembe publikacij o karlističnem pokretu

Bukarešta, 17. maja. Ker je vlada odredila, da je treba vse liste in publikacije, ki vsebujejo članke o zadevi bivšega prestolonaslednika Karla, zapleniti in je liberalna stranka ponovno sklenila, da bo še dalje napadala vlado zaradi podpiranja karlističnega gibanja, je prišlo včeraj pred uredništvom liberalnega »Vittorula« do burnih prizorov. Veliko število bivših liberalnih ministrov in visokih funkcionarjev je skušalo preprečiti da bi oblasti zaplenile včerajšnji izdajo »Vittorula«. Končno se je posrečilo nekaterim mladim ciganom s šopi listov zbežati v mesto. Dočim je policija hitela za raznašalci, so nastopili močni oddelki vojaštva, ki so v oddaljenosti po 10 korakov v skupinah po 20 in 30 mož korakali po glavni cesti Calea Victoriei. Slični prizori so se ponovili tudi pred uredništvom neodvisne, toda Karolu naklonjene

»Epoca«. Njen glavni urednik Gregor Filipescu, ki se je vrnil pred nekaj dnevi iz Pariza, se je skušal upreti zapleni listu. Med prerekanjem ga je policijski komisar udaril s pestjo v obraz in ga lažje poškodoval. Liberalna stranka je vložila proti oblastvom, ki so list zaplenile, in proti poštenu ravnateljstvu, ki ni hotelo prevzeti odposiljatelje, tožbo pri sodišču. Kljub vsemu je vlada trdno odločena, da bo z vso ostroščjo preprečila vsako razpravo o Karlovem vprašanju bodisi zanj ali proti njemu.

Bukarešta, 17. maja. Princezinja Helena, mati kralja Mihaila, je včeraj nenadoma odpotovala na Dunaj. Kakor izjavljajo v dvornih krogih, je odpotovala na Dunaj iz zdravstvenih razlogov, krožilo pa vesti, da se bo sestala na Dunaju s svojim soprogom, bivšim prestolonaslednikom Karlom zaradi poravnave in pomirjenja.

Težkoče mednarodne reparacijske banke

Zmanjšanje angleškega deleža pri glavnici. — Dvomljivo nemško jamstvo.

Basel, 17. maja. Včeraj je bila kratka seja upravnega sveta mednarodne reparacijske banke. Prisotni delegati so ugotovili, da so nastale pri določitvi deležev glavnice za razne države velike težkoče. Tako bi imela Anglija participirati pri kapitalu s 60 milijoni dolarjev. Pozneje se je znižala ta vsota na 40 milijonov, včeraj pa so angleški delegati kategorično izjavili, da ne morejo plačati več kot 25 milijonov dolarjev, t. j. 10 milijonov manj kot Švica. Tudi v vprašanju jamstva 100 milijonov dolarjev, t. j. 10 milijonov manj kot

ni prišlo do konkretnih rezultatov. Nemčija bi morala proti zastavi dohodkov, železnice in pošte razpisati posojilo 100 milijonov dolarjev, nemški gospodarski krogi pa so te dni izrazili mnenje, da je malo verjetno, da bi nemški podpisovalci zmogli tako veliko posojilo. Zaradi teh nepričakovanih zaprek bo potrebna prihodnji teden nadaljna konferenca bančnikov v Baslu in v Parizu.

Darujte za slepce!

Tržaški brzovlak ponesrečil na Madžarskem

Budimpešta, 17. maja. V Szekes Fehervaru se je pripetila železniška nesreča. Tržaški brzovlak je ob 8.20 zavožil v lokomotivo, ki je premikala dva vagona graškega brzovlaka. Lokomotiva in poštni voz sta se težko poškodovala, ranjenih pa je bilo tudi mnogo potnikov, ki so bili prepeljani v bolnico. Nezgodna se je pripetila, ker je bila kretica napačno postavljena. Ob 9.45 je brzovlak mogel že nadaljevati svoj pot v Budimpešto.

Pogajanja o predvojnih dolgovih

Praga, 17. maja. »Prager Tagblatt« poroča iz Pariza, da se je tam vršila ponovna plenarna seja glede vprašanja predvojnih dolgov, na kateri je bil dosežen sporazum glede zlatih in valutnih rent po rumunskem predlogu in poljskem dodatnem predlogu. Dogovor o tem bo v kratkem podpisan. Glede panimatih rent se bodo pogajanja še nadaljevala, ker se še ni posrečilo poravnati nasprotstva.

Protesti zaradi povišanja ameriških carin

Newyork, 17. maja. Ameriški senat je razpravljal na eni zadnjih sej o protestu 32 držav proti novim ameriškim carinskim tarifam, ki so bile znatno povišane. Senator Smoot je izjavil, da povišanje carine ni upravičeno in naglasil, da so protesti večine držav upravičeni. Kakor doznajajo, Francija, Švica, Nemčija, Španija, Irska, Južna Afrika, Egipt, Nizozemska in Italija niso protestirale, pač pa so izjavile, da bodo uvedle povračilne carine. Zaradi tega je razprava o novih carinah zastala. Najbrž bo zakonski načrt o novih carinah definitivno propadel in bo dosežen v tem vprašanju kompromis, ki naj bi zadovoljil kolikor toliko prizadete države.

Lordi popravljajo premogovni zakon

London, 17. maja. AA. Lordska zbornica je odobrila nov izpreminjevalni predlog k vladnemu premogovnemu zakonskemu načrtu. Ta izpreminjevalni predlog se nanaša na delovni čas, ki je določen v zakonskem načrtu s 7 in pol urami dnevno. Izpreminjevalni predlog dovoljuje dogovore, na temelju katerih bi se raztegnel delovni čas na 45 ur tedensko ali na 90 ur štirinajstredno. Lord Thomson se je izrekel proti temu izpreminjevalnemu predlogu. Vključno temu je lordska zbornica odobrila ta predlog s 132 glasovi proti 13.

Angleški žeparji

London, 17. maja. Vsako leto poseti v poletju Anglijo veliko število Američanov. Tj prišlo izrabijo vsakokrat v polni meri žepni tatovi, ki pričakujejo to leto prav obilno letino, čeprav bo »sezija« trajala le nekaj tednov. Žepni tatovi so olajšali ameriškim »stricem« minulo leto njihove žepne za okrog 50.000 funtov sterlingov. Policija ima proti žepnim tatovom zelo težavno stališče, ker je banda silajno organizirana in se poslužuje pri svojem nečednem poslu najnevarnejših trikov, s katerimi omamlja bokate žrtve, ki po navadi niti ne ovajajo policiji tatvin, ki so jih pretrpele.

Nova Rembrandtova slika

London, 17. maja. V Chesterju so odkrili staro Rembrandtovo sliko, ki predstavlja nekega nizozemskega admirala. Slika nosi letnico 1658 in je bila prodana za 2.220.000 frankov.

Nova palača Društva narodov

Izpraznitev Porenja do 30. junija končana. — Posledice Briandove šale.

Ženeva, 17. maja. Briand in dr. Curtius sta imela pred slovesom daljši sestanek, na katerem je baje Briand obljubil nemškemu zunanjemu ministru oficijelno izjavo, v kateri bo Francija še enkrat izrecno potrdila, da bo izpraznitev Porenja končana do 30. junija.

Ena izmed šal, ki jo je Briand izrekel tudi na zadnjem zasedanju Sveta Društva narodov, je vzbudila splošno nevolo.

Ker so arhitekti ponovno odgodili pričetek gradnje nove palače Društva

narodov, je Briand šaljivo pripomnil francoskim novinarjem, da ta palača sploh ne bo zgrajena, ker je baje gradbeni prostor popolnoma močvirnat. Društvo narodov bo moralo torej iskati nov prostor za svojo zgradbo in morda tudi nov sedež. To šalo so sprejeli v Ženevi in marsikje zelo resno. Listi naglašajo sedaj Briandovo odgovornost za novo kampanjo, ki se je pričela za preložitve sedeža Društva narodov, čeprav je ima zaradi svojega načrta o Panevropi po njihovem mnenju že dovolj.

Novi krvavi izgredi v Indiji

Boj indijskih nacionalistov proti alkoholu. — Spopadi med policijo in uničevalci alkohola.

Kalkuta, 17. maja. V Memensingu, 200 milj severovzhodno od Kalkute, so izbruhnili enoči krvavi nemiri. Močni oddelki Gandijevih pristavev so skušali s silo preprečiti prevoz alkoholnih pijač v državne zaloge. Policija je pod vodstvom evropskih častnikov intervenirala in skušala pregnati demonstrante, ki so z vedno večjo silo napadali vozove naložene z alkoholnimi pijačami. Končno se je posrečilo množici uničiti več voz, nakar so demonstranti sode razbili in zažgali. Ko je pozvala policija demonstrante, naj se razidejo, so odgovorili s točo kamenja. Policija je odgovorila s streljanjem. Množica se je v paničnem strahu razbežala in pustila na bojišču nad 100 mrtvih in ranjenih. V bolnico so odpeljali 87 oseb, od katerih so odmrli 34. Več ranjenecov je v zelo težkem stanju in je malo upanja, da bi okrevali. Od policije so bili ranjeni neki častniki, 4 podčastniki in 28 mož. Oblasti so ojačile policijo in patrulirajo po mestu močni oddelki vojaštva.

Pešavar, 17. maja. Policija je aretirala 10 indijskih nacionalistov, ki so pozivali prebivalstvo k upor. Mesto je sicer mirno. Po demonstraciji angleških letal se je angleškim oblastem ponudilo 20 odličnih pripadnikov gorskih plemen za take.

Prijeta goljufa

Kako je lahkoverni kmetič reševal iz zapore svojo ženo, obsojeno zaradi umora

Ljubljana, 17. maja. Našim čitateljem je gotovo še v živem spominu grozen zločin, ko sta lani v Iški Loki zakonca Kraljič umorila svojega brata obojestransko. Epilog zločina je bil izvršen lani pred poroto, kjer je bila Marijana Kraljičeva obsojena na 18 let težke ječe, njen mož pa je bil oproščen.

V preiskovalnem zaporu se je France Kraljič seznanil s 27 letnim brezposelnim ključavničarjem Francetom Jamnikom, ki je bil zaradi goljufij že obsojen na več mesecev ječe. Po prestani kazni je Jamnik večkrat obiskal Kraljiča. Prišel je v spremstvu dveh prijateljev, za katere je trdil, da je ena dijakinja, druga pa uradnica pri ljubljanskem psihijtru. V resnici je bila ena Jamnikova žena, druga pa znana pustolovka Marija Jezerškova, s katero je imela policija že ponovno opravka. Jamnik je Kraljiču natvezil, da bo omenjena uradnica posredovala, da bo njegova obsojena žena iz zapore prišla v norišnico, odkoder se jo bo posrečilo spraviti domov.

Kraljič je Jamniku zaupal in je bil prepričan, da govori resnico, kar je podjetni Jamnik znal spretno izkoristiti. Veak hip je bil pri Kraljiču. Enkrat je rabil denar za kolke, drugič zopet za posredovanje itd.

Izjavil je na ta način od Kraljiča okoli 12.000 Din. Kraljič se je celo zadolžil, prodal je par volov, najel posojilo pri domači posojilnici in se zadolžil tudi v Ljubljani.

Te dni je prišel Jamnik skupno z Jezerškovo zopet h Kraljiču in mu dejal, naj vzame 1300 Din in se pelje z njim v Ljubljano, češ, da bosta ženo, ki je že v umobolnici, spravila domov, ker jo je zdravnik proglasil za umobolno. Čeprav že nekoliko skeptičen, mu je Kraljič tudi sedaj verjel in se z vozom odpeljal z Jamnikom in Jezerškovo v Ljubljano. Nekaj časa so kolovratili po mestu, nato se je prvi izgubil Jamnik, pod Trančo pa se je hotela izmuzniti tudi Jezerškova. Dejala je Kraljiču, da gre k nekemu zdravniku, ki bo tudi posredoval in da naj jo tam počaka.

Morda bi Kraljič še dolgo čakal, k sreči pa ga je v družbi Jezerškove opazila neka ženska, ki ga je opozorila, da ima opravka z znano pustolovko in da naj bo previden. Kraljič je nato stopil k stražniku in mu pokazal, kako sta ga Jamnik in Jezerškova izrabljala. Stražnik je že čez pol ure prijel pustolovko, ki je prišla »od zdravnika« in jo odpeljal na policijo. Davi je bil prijet tudi njen prijatelj Jamnik in sta bila oba radi goljufije izročena sodišču.

Odlikovanje predstojnikov evangelijske cerkve

Beograd, 17. maja. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja so bili na predlog min. pravde odlikovani: z redom sv. Save II. stopnje Aleksander Agoston, vrhovni senjor reformirane cerkve kraljevine Jugoslavije; z redom sv. Save V. stopnje Adam Vereš, škof slovaško evangelijske cerkve kraljevine Jugoslavije, in dr. Filip Popp, škof-administrator evangelijske cerkve v kraljevini Jugoslaviji.

Žrtve panagaške bolezni

Pariz, 17. maja. Višji paznik, ki se je vrnil iz Hudičevega otoka pri Guineji v Francijo je prinesel senzacionalno vest, da je milijonar Barataud, ki je bil kakor znano, zaradi umora obsojen na doživetno progonstvo umrl. V zadnjih tednih je umrl na Hudičevem otoku okoli 200 kaznivencev zaradi panagaške bolezni.

Statistika prometnih nesreč v Angliji

London, 17. maja. Po statistiki angleške policije se je leta 1928, na cestah smrtno ponesrečilo 6696 oseb, povprečno 18 oseb na dan. Najbolj nevarno mesto je London, kjer je našlo smrt na ulici 5404. Leta 1929. je bilo ranjenih v tem letu 170.917 oseb, leta 1928. pa samo 164.838. Večina nesreč so povzročili privatni avtomobili in motociklisti.

Etnografska razstava na vsesokolskem zletu

Beograd, 17. maja. AA. Za vsesokolskega zletu bo odprta v umetniškem paviljonu »Cvijeta Zuzorić« etnografsko-turistična razstava, na kateri bodo med drugim razstavljene tudi poslike naših kraljev, dela naših najboljših umetnikov. Razstava bo odprta od 16. junija do 5. julija.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.

Ljubljanska borza danes ni poslovala. V prostem prometu so notirali: Amsterdam 22.758. — Berlin 13.525. — Bruselj 7.9096. — Budimpešta 9.8987. — Curih 1095.9. — Dunaj 7.8991. — London 275.46. — Newyork 56.565. — Pariz 222.37. — Praga 167.90. — Trst 297.18.

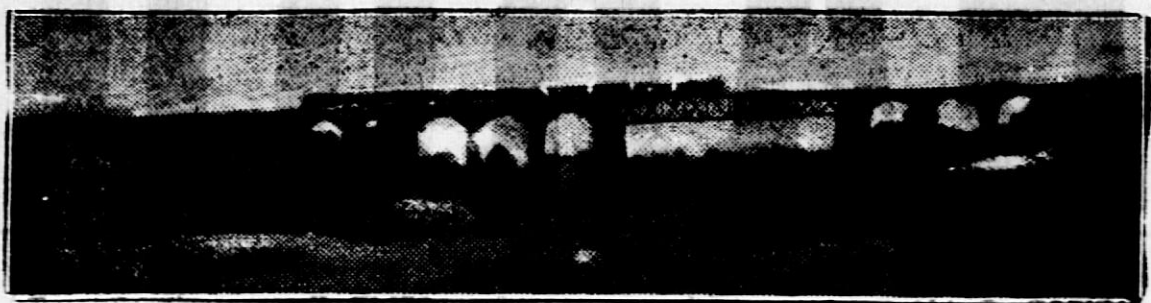
INOZEMSKÉ BORZE.

Curih: Beograd 9.125. — Pariz 20.29. — London 25.13. — Newyork 517.10. — Bruselj 72.15. — Milan 27.105. — Madrid 63.25. — Berlin 123.37. — Dunaj 72.92. — Sofija 3.745. — Praga 15.325. — Varšava 58. — Budimpešta 90.35. — Bukarešta 3.07.

— Sekcija ZNS. (Stužbeno.) Delegirajo se k telamom dne 18. maja 1930 na izrišče Primorja: ob 14. uri Slovan : Oraška — g. Pevalšek; ob 15.45 A. team : B. team — g. Deržaj; ob 17.30 Primorje : Železničar — g. Scheller. — Tajnik.

Mitrovo svetišče v Beli Krajini

Starorimsko svetišče, posvečeno bogu Mitri na Rožancu pri Crnomelju v Beli Krajini

Crnomelj, 17. maja. Potniku, ki se pripelje z vlakom skozi semiški predor v Semič, se nudi s postaje mikaven razgled po Beli Krajini. Nad njim stoji cerkev sv. Primoža v Gabru, o kateri pripoveduje ljudska povest, da je stala na vrhu tega strmega hriba. Pobožna, stara ženica bi rada prišla do nje. Ker je pa bila preslaba in pot prestrma, je omarala na polovici potoja v strmini. Tedaj se je je cerkev usmili in sama stopila raz vrh hriba v strmo rebro, kjer še zdaj stoji.

Crnomelj, 17. maja.

Potniku, ki se pripelje z vlakom skozi semiški predor v Semič, se nudi s postaje mikaven razgled po Beli Krajini. Nad njim stoji cerkev sv. Primoža v Gabru, o kateri pripoveduje ljudska povest, da je stala na vrhu tega strmega hriba. Pobožna, stara ženica bi rada prišla do nje. Ker je pa bila preslaba in pot prestrma, je omarala na polovici potoja v strmini. Tedaj se je je cerkev usmili in sama stopila raz vrh hriba v strmo rebro, kjer še zdaj stoji.

Ob železniškem tiru so po gornji strani raztreseni vinogradi z belimi hišicami, vrtnimi gredicami, pred njimi pa braje z ovčajočimi se trtami. Nad njimi se razprostirajo košenice in kostanjeve loze, ki se raztezajo nad Rožancem proti Velikim Rodinam in Planini. Pod železniškim tirom so skrbno obdelana polja, vmes pa je mnogo cerkev, raztresenih proti Vinjemu vrhu, Podzemlju in Metliki.

Zanimivo je, da se najvišji vrh v Beli Krajini Mirna gora — belokranjski Triglav, visok 1048 m, ne vidi s semiške postaje. Ugledaš ga šele z Otovca, oz. Crnomlja. Na vrhu hriba stoji poleg nedavno zgrajenega planinskega doma nekdanji sloveča cerkev Franciška Ksaverja. Pravljica, živela še med ljudstvom, pripoveduje, da je bival ondi v globoki skalnati jami hudoben zmaj. Ko je dozorlo žitno polje in je zorela trta, je zmaj napuhal iz jame hudournih oblakov, iz katerih se je vpirala debela toča in je zdrobila vse po Beli Krajini in daleč tje na Hrvaško. Nobena sila ga ni mogla prepoditi. Belokranjski in Hrvati so sklenili zazidati zmajovo jamo. Postavili so na onem kraju cerkev sv. Franciška, katere veliki oltar stoji uprav nad zmajovo jamo. Od tedaj je zavladal tam gori mir. Cerkev, ki je stala na »gori miru« — Friedensbergu, je bila vedno pridno obiskana.

Z Mirne gore se ti odpre krasen razgled po vsej Beli Krajini in Hrvaškem do Zagreba, do bosanskih hribov in Kleka, dalje čez Gorjance in Zaplaza na Štajersko, čez kočevske hribe do Nanosa na Notranjskem, čez ljubljanski Grad na kamniške planine, na Grinovec in Triglav. Hrib je bil nekdanji obračen z močnimi bukvami, romarska pot se je vila v dolgem ovinku navkreber. Zdal se razprostira po njem senožet s sočnatno planinsko travo in pašo, hrib je priporočljiv izletnikom in vsem, ki iščejo zdravja in razvedrila v planinskem podnebnju.

Iskanje zlatega teleta

Ni čuda, sem si rekel, ko sem gledal nenavadno lep, solnčno pokrajino, da so se ti kraji priljubili tudi močnim Rimljanom, o čemer priča starorimsko svetišče, posvečeno solnčnemu bogu Mitri, blizu cerkve sv. Jurija nad Rožancem. Tempelj prištevajo poznavalci Bele Krajine med največje zanimivosti v Sloveniji. Bivši deželni odbor se je zavedal njegove pomembnosti: odkupil je prostor in vzel to dragoceno našo dediščo in biser Bele Krajine v svojo skrb in varstvo, da se obvaruje pred nadaljnimi poškodbami, kar se je, žal, že zgodilo.

Ko mi je pred vojno slučajno prišla v roke Podlogarjeva »Kronika mesta Crnomlja in njegove župe« sem ob prvi priložnosti napravil izlet v Rožance. Mislim, da bom sedaj s lahkoto našel tempelj, a sem se ušel. Moral sem si izbrati kačipota — našel sem ga v letnici Nežiki Steinerjevi, ki mi je pravila, da kaže večkrat pot do templja raznim gospodom, prihajajočim iz daljnih krajev.

Stezo do »judovskega templja«, kakor pravijo Rožanci, je zaraščena z gostim rodivjem. Par minut sem se vzpenjal preko železniške proge v hrib in že sem stopal v tempelj, katerega ostanki so še zelo dobro ohranjeni.

Tempelj je dolg 30 m in širok 15 m. Skladni, ki leže v kupih naokoli in popolnoma zapirajo prostor, pričajo, da so bili Rimljani mojstri v zidanju, ker je moral biti tempelj sestavljen iz rezanih kvadrov, kakor se da posneti po razvalinah.

Tempelj je okoli in okoli obdan s košatimi kostanji, dočim raste v notranjosti ni visoka trava. Opazil sem, da je v njej mnogo navoženje prsti. Mala Nežika mi je povedala, da se je pred leti splošno trdilo, da je pri glavnem oltarju zakopano zlato telo. Zelja po zlatu je naglala ljudi, da so začeli kopati. Odstranili so ogromne skale in prekopali zemljo več metrov globoko, izkopali pa so le živalske koži, zakopane še iz časov daritev.

Stopil sem k glavnemu oltarju, kjer se je ohranil še dober del stene iz velikih kvadrov, visok okoli 7 m in začel motriti v živo skalo vsakega napisa s reliefnimi podobami spodaj, ki predstavlja versko obhajanje Mitrovega češčenja. Del skale, ki ga zazemava napis in podoba, meri po višini reliefa 150 cm, širini 135 cm, debelini 5 cm.

Nadpis se še precej čitljivo bere:

DIM

P. P. AELII NEPOS
PROCVLVS ET FIRMINVS
PRO. SALV. SVA. SVORVMQVE
Deo invicto Mythrae. Tres Publii Aelii Nepos et Proculus et Firminus salutem sua suorumque — Nepremagljivemu bogu Mitru so postavili trije Publiji Eliji: Nepos, Proculus in Firminus v svoj in svojih blagor.

Skupina podob pod napisom je razdeljena v 3 dele:

Srednja predstavlja mladeniča v kratkem plašču in s frigijsko čepico na glavi. Mladenec kleči na biko, ki se je zaboden zgrudil pod njim. Z levega ga drži za smrček; v desni ima bodalo, zasajeno v blikov vrat. Poleg mladeniča so pes, ki se zaganja v bika, kača, ki se zajeda v stran in škorpion, zajeden v lakotnico.

Na vsaki obeh stranskih podobah se opazi moški v kratki tuniki in s frigijsko čepico. Levi sloni ob na narobe obrnjeno baklo, desni pa stoji ob pokonci stoječi bakli.

Zgoraj nad temi podobami se vidi v dolbinah na levi in desni strani oltarja po ena doprsna podoba. Brzčas predstavljata ženski.

Okvir v polkrogu pod napisom kakor tudi podobe, vseane v skalo, so že precej poškodovane. Tako n. pr. je odletela mladeniču čepica, pes je brez glave, kača in škorpion sta pa tudi že močno ožbita. Kljub poškodbam, ki so jih zakrivila pastirji, so pa podobe še vedno zelo razločne. Kakor so mi pravili ljudje, se po vojni nihče več ne briga za tempelj. Ali ne bi bilo umestno, da bi se ob stezi, oz. ob cesti, ki vodi ob templju proti Vodčniku, postavila tabla z napisom, da je tam v bližini Mitrov tempelj?

Spomin na Zarastro

Kako razlagajo opisano skupino podob. Bilo je bil, kakor pripoveduje perzijska pripovedka, prvo ustvarjeno bitje. Predstavljata solnce ali solnčno leto. Njegova usmrtitev pomeni konec leta. Ariman — pravir vsega hudobnega in goljufivega ga je ubil in izšel je iz njega človek in zdravilne rastline. Bil je torej početek vsega dobrega. Ta tradicija je simbolično predložena na mitrovem kamnu. Srednja podoba kaže na tla podrtga bika in na njem sklonjenega Arimana, ki pobija bika. Živali Arimanove in Armurdove — pravira vsega dobrega in resničnega so pes, pri Iranu v najvišji časti, kača in škorpion, ki pomenijo skrajšanje leta, obe bakli pa začetek in konec solnčnega leta.

Mitrovi oltarji so vsi v skalnatih votlinah ali v gorskih zasedah. Tihi in mračni, skriti prostori pomenijo nočno temo, iz katere vzhaja zmagoslavno solnce. Drugi so mnenja, da spominjajo na Zarastro, ki je od svojega 30 do 40 leta živel v skalnati votlini. Tam je poslušal in zapisoval božje razodetje.

Poleg že omenjenih govorice o Mitrovem templju kroži tudi ta, da je dal oltar postaviti lovec v zahvalo za srečno rešitev iz gotove smrti. Napadla ga je namreč na lovu neka huda divja zver. Že je mislil, da je po njem, ko se mu je iznenada posrečilo, da jo je zabodel.

Nekaj zgodovine

Oltar nam torej predstavlja versko obhajanje Mitrovega bogoslužja.

Mitras je bil perzijsko — sirskega solnca in vojske. Rimljani so imeli navado, da so si bogove tujih narodov, ki so jih premagali, osvojili in tako je tudi to božanstvo prišlo iz Perzije v naše kraje. Njegovo češčenje so posebno širili cesarji Antonij, Sever in Komodus (180—190 po Kr.). Boj med Mitrovim češčenjem in krščanstvom je bil hud in svetovnega pomena. Širilo se je obobe hkrati in je imelo nekaj podobnega.

Mitracizem je bil zelo razširjen. Od iranske visoke planote do škotskih planjav, od Črnega morja do Sahare se najdejo njegovi oltarji. Le med omikami Grki se ni mogel udomaćiti. Mitracizem je bil vera nižjih slojev, razširjal so ga vojaki, trgovci in sužnji. Ko je dobil rimski cesar pridevek, bistven s solncem — »consubstantivum soli« — se ga je moralo okleniti vsi bogovi tudi; višje volastvo.

Mitrovo češčenje so zanele v Rim rimske lestve iz l. 60 pred Kristusom, ko so morale odmirati iz Azije in se podrediti volkovodijem za naporne boje v Španiji in v Galiji. Češčenje boga Mitra je bilo združeno z orgijami. Celo ne preveč zlahtno črtočim Rimljanom ni ugajalo, zato je le počasi napredovalo. Na višek se je povzpelo pod cesarjem Hellogobolom (218—222). Njegova teta Julia, svačinica cesarja Septimija Severa (193—211) je bila njegova največja prijateljica; pripomogla mu je na cesarski prestol. Prej se je imenoval Varil Avitus Bastian. V mestu Emeza je bil višji duhovnik v templju boga vojne in solnca, ki so ga nazivali Strci Elagabol, Perzijski pa Mitra. Upodabljeni so ga kot mladeniča v

tuniki, ki pobija bika. Častili so ga v skritih krajih, v votlinah ali temnih goščah.

Ko so pretorijanci po novarstvu tete Julije umorili cesarja Maksima (217—218), so proglasili Basijana za cesarja. Ta je zavrgel ime Basijan in si nadel ime boga Elagabola (Elagabol), katerega višji duhovnik je bil. Kot cesar mu je postal enakopraven in je kot tak širil njegovo češčenje po rimskem cesarstvu. Svečeniško službo je opravljal še kot duhovnik. S svojo razuzdanostjo, ki jo je kazal posebno še v Mitrovih lamah, se je pristradil pretorijancem, da so ga pobili pred enim Mitrovih oltarjev in proglasili cesarjem Aleksandra Severa.

Spominske kamne z napisom indijsko perzijskega boga Mitra — boga solnca in vojske — so v bivših avstrijskih deželah našli v toliki množini, da si ne moremo tega drugače razlagati kakor z domnevo, da je bilo to še pred Rimljani češčenje solnčnega boga udomaćeno. Vplivu Rimljanov se ne more pripisovati, ki so ga v Rimu sprejeli šele l. 60 pred Kristusom. V Ogleju so odkrili 4 Mitrove oltarje, ravno toliko na bivšem Kranjskem: v Ljubljani, na Trojanih, v Trebnjem in na Rožancu, na Koroskem celo šest. Kar sta bila Rimljanom Apolo in Mitra, to so bili lirom Belin, Svetovi, Belibog, v nasprotju z božanstvom teme, ki so ga imenovali Črt ali Čart — deus Chartus.

1800 let star tempelj

Nad Mitrovim templjem stoji ena najstarejših cerkev v Beli Krajini — cerkva sv. Jurija s pokopališčem, kjer pokopavajo mrljice iz Rožanca in Lokve. Cerkvico so postavili baje kmalu potem, ko se je moral mitracizem umakniti krščanstvu. Cerkovnik Grahek mi je vedel mnogo zanimivega povedati o njej. Med drugim mi je s ponosom pokazal zvon iz l. 1609.

O Mitrovem templju na Rožancu sodijo, da so ga postavili okoli l. 100 po Kristusu Rimljani, ki so si osvojili Belo Krajino pod cesarjem Trajanom. Blizu templja je moral biti najbrže rimski tabor za vojaško posadko, ki je imela tu svojo postojanko ob znameniti rimski cesti čez Rodine proti zapadu. — A. P.

Stavbno gibanje

Ljubljana, 17. maja

Na južni strani Ceste na Rožnik v bližini enonadstropne hiše D. Zupanca so začeli pred letom kopati klovnska tla, kjer se zgradi betonsko zidovje za visokopritlično, enonadstropno hišo Leopolda Palika. Grušč in gramoze ter pesek se mora dovažati. Stanovanja bodo v visokem pritličju, v prvem nadstropju pa tudi v tleh in pod streho. Ker se nasproti ležeči travnik ne bo parceliral in zazidal, bo je stanovanj lep odprt razgled in bodo imele sobe dosti solnca in svetlobe. Iz bližnjega gozda bo pa vel zdrav zrak. Zidarska dela je prevzel zidarski mojster Anton Mavrič.

Na levi strani Dunajske ceste odstran opuščen železniške proge je po večini sezidana in pokrita visokopritlična, enonadstropna hiša krojaškega mojstra Antona Tomiča. Trenutno zidarska dela počivajo, da se zidovi bolj osušijo. Prihodnji teden se prične z ometavanjem notranjih in zunanjih sten. Ko dovršijo še mizarji, pekarji in sobni slikarji svoje delo, bo hiša porabna, kar se zgodi v dobrih dveh mesecih, če ne že prej. Zidarska dela ima v rokah zidarski mojster Danijel Battelino.

V bližini Dunajske ceste tostran opuščen železniške proge je pripravljena pod streho visokopritlična, enonadstropna hiša, v katero se preseli Kirchschlager. Sedaj se ometavajo zunanje stene. Tudi ta hiša bo v dveh mesecih ali kaj takega pripravljena za stanovanje. Stavbna dela vodi zidarski mojster Anton Mavrič. Tomičeva in Kirchschlagerjeva hiša stojita toliko proč od Dunajske ceste, da jima cestni praž ne bo v medlegu.

Tik ob levem hodniku na Dunajski cesti pa hiti iz tal skoraj tri metre visok betonski temelj za visokopritlično, enonadstropno hišo Valentina Berganta. V tej zgradbi bodo kletna, visokopritlična, podstrešna stanovanja ter glasiti lepe sove v prvem nadstropju. Bergantovo domačo gradjo stavbni inž. Ivan Tornago.

Na Poljanski cesti osiprti Mestne klavnice je malone gotovo enonadstropno poslopje mesarja Novljana. Poslopje je znotraj in zmagometano in pobeljeno. Vaidani so okenski okvirji, trenutno se v zidavajo podolbi v pritličju. V prvem nadstropju bo stanovanje, spredaj pa obrtni lokal. Hiša bo v kratkem porabna. Gradnjo je vodil stavbni podjetnik inž. Ivan Tornago.

V Tomičevi ulici, ki veže Poljansko cesto s Cesto na Kodeljevo vzhodno od Mestne pristave si zida mesar Gregorec gospodarsko poslopje. Zdal je v delu betonski temelj. V tem poslopju bo hlev, šupa in skladišče. Zidanje je prevzel zidarski mojster Rudolf Sakida.

V Povšetovi ulici je postavljen tri metre visok opaž za betonsko temeljno zidovje visokopritlične hiše, ki sta si jo omislila L. Zupanc in A. Pintarji. Pod tem krovom bo kletno, visokopritlično in podstrešno stanovanje. Gradnjo vodi zidarski mojster Rudolf Sakida.

V Koseskega ulici, ki teče vzporedno z Gerbičevovo ulico, se prične poslopje železniškega uradnika Josipa Rožanca znatno poveča, tako da bosta v hiši dve stanovanji, to je v pritličju in pod streho. Zidarska dela izvršuje zidarski mojster Ivan Slakan.

Mestna gramozna jama za Bežigradom. Tu je v nekaj letih nastala kolonija, ki priča o sodobni stanovanjski miselnosti. Letos so tu leli stotine akromne krove, ki je bilo na vseh ostalih stavbništvih še vse mirno in tiho. Od božiča sem se znevala vas ga šest hiš in eno proti severu. Na južni strani zasipalo jama in bodo eno barako podrti zaradi Svoborske ceste, ki poteka tik ob jami. Najnovejša hišica so precej podobne onim na Galjevi. Leseno ogrado je ometano, stanovanje poslikano. Torej ni baraka kakor barake. Tiste iz novega leta so še. A vse nekaj drugega in drugačnega je bivanje v barakah, ki so bile prinešene z Ledine. V tleh je po širanju in razpokah vse polno vnetih akromne mrisa. »Tri kovače sedem vseh meseč za bencin, če hočem z otroki kaj spati,« me je pravila žena, doma iz Veršice. »Upoda me je zanesla v vaše kraje. Prvi molj je bil Slovenec in sedanj je tudi. Doma

je z Dolenjskega. Kako lepa je slovenska dežela. Tam tiste planine so tako lepe! Človek bi jih kar zmeraj gledal. Pri nas na Vostlškem je pa sama ravnina. Njider ni nobenih gora, da bi na njih obviselo oko. Koliko užitek imam ter ob pogledu na to lepo božjo naravo. Pa štam tudi rada. Pri lepi knjiški je drugo moje razvedrilje. Moj mož je obrtnik. Obiljubila mu je stalna služba. Če se nam to posreči, si postavimo svojo hišico kje v okolici. Potlej bo že bolje.« S temi besedami se je žena poslovila in odšla z dvema otrokoma proti mestu. Jas pa sem še poslal ob tej čili koloniji ves zamisljen v njeno povest.

Tudi moderne ograje ob hišah in vilih se pridno gradijo. Pri Brednikovi enonadstropni hiši je v delu betonski temelj za vrtno ograjo. Na Dunajski cesti onkraj Stadionu si gradi tisto betonsko ograjo pri novih enonadstropnih svojih hišah J. Kumer in Fr. Šonc. V Zadrugi ulici na Kodeljevem si je svojo posest zavarovala z moderno vrtno ograjo trgovka Troha. V Rožni dolini si je napravil J. Mikš okusno leseno ograjo na betonskem temelju. V novih vrtovih pa gledaš mične gredice, rožne grmičke ter sadne sadike. Oj, kako je vse to lepo!

Kranj in tujski promet

Z ozirom na bližajoči se občni zbor Tujskoprometnega in olepševalnega društva je umestno, da iznesemo nekatere misli glede tujskega prometa v Kranju. Mesto je pač znano v naši kraljevini po svojih tekstilnih tvornicah tako daleč, da se ga prijemlje že primke jugoslovanski Manchester. Da pa je to mestce, ki romantično leži na planoti vrh Save (sličnost z Beogradom) s prekrasno okolico, idealnimi izprehodi, naravnim kopališčem ob Savi in Kokri, pravzaprav izhodišče in prehodna točka za najlepši del Gorenjske, ve malokoli da ga v tem oziru prekaša kmalu vsaka druga vas na Gorenjskem.

Kot največji trgovski center vse Gorenjske se je Kranj zelo poglobil v trgovino in industrijo, izpregledal pa je popolnoma zaklade, ki leže skoro nedotaknjeni in ki jih je čimprej dvigniti: tujski promet. Tujskoprometno in olepševalno društvo je pač s svojimi neznatnimi dohodki skrbelo za javne nasade in izprehajališča toda do večjega razmaha se ni povzpelo skozi desetletja.

Na dotoku tujcev ima interes celokupno prebivalstvo. Neposreden dobiček je v prvi vrsti namenjen gostilničarjem in trgovcem, posredno korist pa imajo vsi sloji. Dograjen je prvi večji hotel, gradi se drugi in bo kmalu gotov, gradi se vrsta novih vil in hišic, prostora torej za letovišanje dovolj, potrebno je samo zbrati podatke glede stanovanj, prehrane, cen itd. ter to sporočiti javnosti, ki je živeča dosežaj v Kranju, da v Kranju ni dobiti poštene sobe. Posameznik ne more delati reklame, je predraga. Treba je splošnega in skupnega delovanja po vzorcu drugih letovišč in uspehi bodo veliki.

Treba je, da se vse to delo koncentriira v Tujskoprometnem društvu. Društvo si mora zagotoviti zadostne dohodke. Prispevati morajo posredni in neposredni interesi, senti, trgovina in industrija, denarni zavodi in ne manj tudi mestna občina. Povračalo se bo desetkratno in več. Društvo samo pa mora iti res na delo. V prvi vrsti je treba osnovati pisarno, ki bo potujoče mu občinstvu na razpolago in ki bo imela daleč čez glavo čim se ga loti. Delokrog takšne pisarne je tako obsežen, da ne gre naštevati posameznosti, da pa je potrebna, se bo takoj izkazalo, ko prične delovati. Stopiti mora v stik z domačimi in tujimi organizacijami, t. j. Zadrugo gostilničarjev. Društvom hišnih posestnikov. Podružnico SPD, sorodnimi društvi v sosedstvu in svrhu skupnega, iste cilje zasledujočega delovanja. Zbirati je podatke glede stanovanj tu in eventualno v bližini okolici, imeti morja vopled in vpliv pri določanju cen hrane in stanovanj, posredovati med gosti in domačimi podjetji, služiti s podatki tujcem ter jim iti vsestransko na roke. Prva in zadnja naloga pa je skrbeti za dobro, vsestransko in smotreno propagando doma in v širši domovini.

O vsem tem naj prihodnji občni zbor Tujskoprometnega društva temeljito razmislija ter nemudoma prične z oranjem le dine. Hvaležnost prebivalstva lepega Kranja ne izostane. —ta.

Iz gledališke pisarne

Drama

Začetek ob 20.

- 17. maja sobota: Pustolovec pred vrati. Red C.
- 18. maja nedelja: Vdova Rožinka. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.
- 19. maja ponedeljek: Konec poti. Red A.
- 20. maja torek: zaprto.

Danes se ponovi v ljubljanski drami Begočeva trodelanska igra »Pustolovec pred vrati« za red C.

»Vdova Rožinka« v ljubljanski drami. V nedeljo, dne 18. t. m. zvečer ob 20. uri se ponovi v ljubljanski drami kot ljudska predstava pri znižanih cenah. Oslarjeva narodna igra »Vdova Rožinka« v občinski zasedbi. To bo poslednja nedeljska predstava v letošnji sezoni, na kar opozarjamo občinstvo, ki obiskuje ob nedeljskih posestih našo dramo.

Angleška vojna drama »Konec poti« se v pripravi v naši drami v ponedeljek dne 19. t. m. v občinski zasedbi za red A.

Opera

Začetek ob 20.

- 17. maja sobota: Pohujšanje v dolini šentflorjanski. Red E.
- 18. maja nedelja: Dolarska princesa. opereta. Premiera. Izven.
- 19. maja ponedeljek: zaprto

Drovi se poje domača najnovejša opera, Bravničarjevo »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«. Delo je doseglo pri premieri velik uspeh. No samo šlobo, temveč tudi glasba zahteva

opetovanega zanimanja, da se more presoditi in odločiti v duhovno področje izražanja. Nastopajo: ga. Staller-Stotter kot gost, ga. Medvedova, ga. Balistova, ga. Spavova, ga. Betton, Janko, Kovac, Orba, Mohorč, Peček in drugi. Direktor z. Nežič, režiser z. Debevec. Predstava se vrši za občina E.

Beleznica

KOLENDAR.

Danes: Sobota, 17. maja 1930, katoličani: Paskal; pravoslavni: 4. maja, Pelagija.

Jutri: Nedelja, 18. maja 1930, katoličani: 4. pov.; pravoslavni: 5. maja, Irina.

DANASJNE PRIREDITVE

Drama: Pustolovec pred vrati. C.

Opera: Pohujšanje v dolini šentflorjanski. E.

Kino Matica: Dve srci v tritetrtnskem taktu.

Kino Ideal: Ne vda se!

Kino Ljubljanski dvor: Žena na mesecu.

PRIREDTIVE V NEDELJO.

Drama: Naš gospod župnik.

Opera: Dolarska princesa.

Kino Matica: Dve srci v tritetrtnskem taktu.

Kino Ideal: Ne vda se!

Kino Ljubljanski dvor: Žena na mesecu.

Sport: Grafika - Slovan, Atteam - Bečam in Železnikar - Primorje. Vse tri tekme se vrše popoldne na igrišču Primorja.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes in jutri: Piccoli, Dunajska cesta; Bakarčič, Sv. Jakoba trg.

Za hotele

potrebno kuhinjsko posodo, razne stroje, pribor v veliki izbiri i. t. d. dobiš najceneje pri trvdri z železnino

STANKO FLORJANČIČ

LJUBLJANA SV. PETRA CESTA 35

Da osvežite kri, dajte nekaj dni zapored zjutraj čašo naravnega »Franz Josefovega« grenčila. Od mnogih zdravnikov zapisana »Franz Josefova« voda uravnava delovanje črevesa, krepi želodec, izboljšuje kri, pomirja živce, povzroči, da se človek splošno dobro počuti in da ima jasno glavo. »Franz Josefova« grenčila se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

Kino

Dvoje src v tritetrtnskem taktu

(Filmska opereta v Elitnem kinu Matica).

Dunaj! Grinzing! Mali kvartet svira Schubertov »Prvi valček«, ki že nad 100 let prijetno boža srca Dunajčanov in katerega popularnost bo trajala še najmanj 100 let. Med gosti v mali meščanski gostilni je tudi najpopularnejši dunajski operetni komponist Toni Hofer s svojo prijateljico Ani Lohmeier. Toni Hofer je povsem dobro razpoložen ter toži, da nobena njegovih kompozicij ne bo živela tako dolgo kot Schubertovi prvi valčki. Ani ga skuša prepričati o nasprotnem in pravi, da mu bo njegova najnovejša opereta, ki jo bo komponirala, prinesla še večjo slavo in popularnost. Za Hoferjevo opereto pišeta tekst znana libretista Viki in Niki Mahler, ki nameravata v besedilo operete vstaviti le še nekaj novih dobrih dvotipov in opereta bo zrela za oder.

Istočasno, ko sedi Hofer v gostilni v Grinzingu in obupa ne našo usodo, pride Weigl, Hoferjev faktotum s sporočilom, da zahteva direktor operetnega gledališča premiero nove operete v 14 dneh. Brata Mahler sta seveda takoj pripravljena za direktorjem razpravljati o novi opereti, poiščeta komponista in vsi trije se napotijo v gledališče. Brata Mahler priretna za deklamacijo besedila, komponist pa igra šlager za šlagerjem, le valček, ki je dunajski opereti neobhodno potreben, še ni gotov. Vse je razburjeno. Valček mora biti gotov še danes. Hofer zatrjuje, da se na povelje ne da komponirati in odide razburjen proč. Doma sede h klavirju, igra in igra, a valček mu ne pride na um. Končno mu je usoda naklonjena. Ko sedi nekake večera v svoji vili v Vseklau in pričakuje povabljenih goste, se usnenkrat pojavi v njegovem stanovanju lepa mlada neznanica. To dekle mu da potrebno inspiracijo in valček je gotov. Toda mladenka, ki je tako nenapovedano prišla, je letotako nezadovoljna in ginila in z njo je izpadel komponistu iz spomina pravkar komponirani valček. Vse je razburjeno, vse išče dekleta, kajti če se najde, je najden tudi valček. Končno tik pred premiero se pojavi zopet na oderu ona tajnstvena deklica in položaj je rešen.

To je v kratkem vsebina, ki pa se v vseh detaljih in izredno humorističnih epizodah nikakor ne da popisati. To mora človek videti! Film je krasno uspel. Dunajski mišje, veselo razpoloženje veje iz vsake slike. Humor, dobri dvotipi, zlasti pa izklesano živiti vsakega posameznika, vse to je zaokroženo v eno harmonično celoto tako, da človek uživa pri gledanju tega krasnega filmskega dela kot malo kje. Imenitna tipa sta n. pr. brata libretista

Radioprogram

Nedelja, 18. maja.

9.30: Prenos cerkvene glasbe; 10: Versko predavanje (univ. prof. dr. Lamb. Ehrlich); 10.20: Josip Lapajne: O šolskem poklu; 11: Koncert Radio-orkestra; 12.50: Tedenski pregled; 15: Zagar: Vrtinec (Senta-jakobski gledališki oder); 15.30: Brusničani se vkup zbero; 17: Reproducirana glasba; 17.30: Edvard Gregorin: Bohuslavovi spomini; 20: Koncert Prosvetnega društva Krakovo-Trnovo (prenos); 22: Poročila in časovna napoved; 22.15: Koncert Radio-orkestra; 23: Napoved programa za naslednji dan.

Ponedeljek, 19. maja.

12.30: Reproducirana glasba (mešan program); 13: Časovna napoved, borza, reproducirana glasba; 13.30: Iz današnjih dnevnikov; 17.30: Koncert Radio-orkestra; 18.30: Dr. Stanko Leben: Francoščina; 19: Ing. Gerl: Kontrola mleka v Ameriki; 19.30: Ga. Orthaber: Angleščina; 20: Koncert Radio-orkestra; 22: Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

ZVEČER za
namakanje

Schichtova
ŽENSKA
HVALA

ZJUTRAJ za
izkuhanje

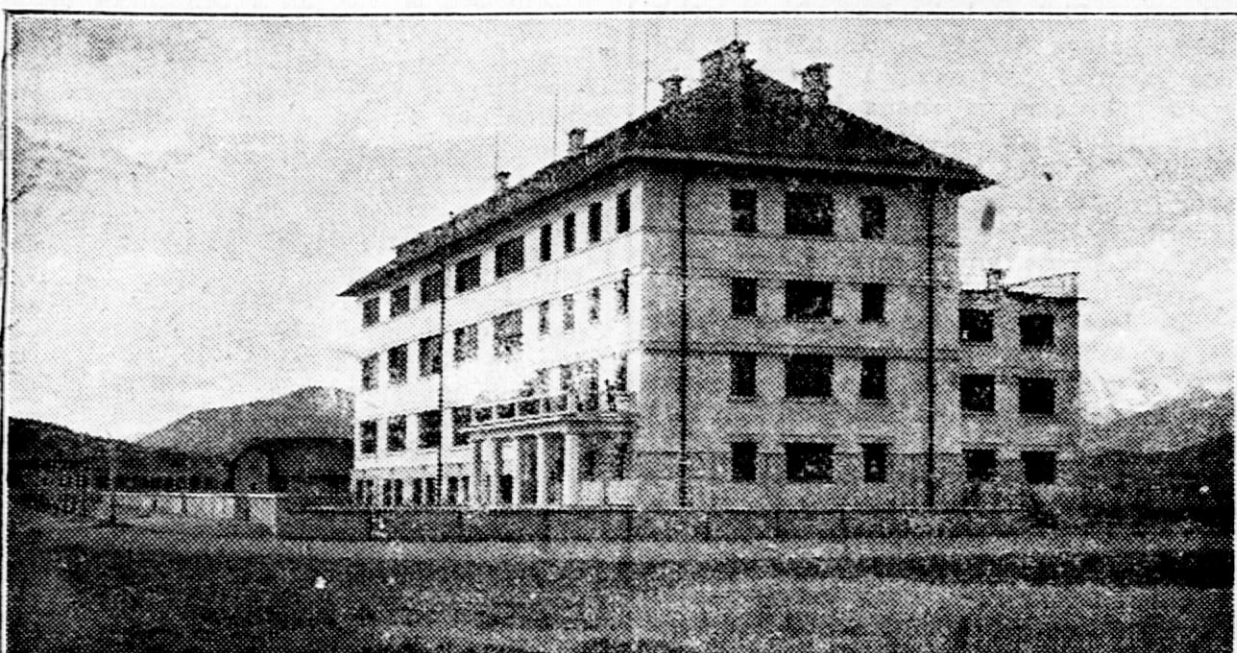

Schichtovo
TERPENINOVO
MILO

pa je pranje gotovo!

Najlepša šola v državi

Ob izvolitvi župana g. Ivana Zakotnika za častnega občana v Gornji Šiški

Nova šola v Zgornji Šiški

Ljubljana, 17. maja.

Ko so bili naši pevci - učitelji na Češkem, se niso mogli načuditi krasnim šolam in učiteljicam, ki so vzduhovale ob pogledu na solnčne sobe, kolegi pa niso mogli prehvaliti smotrenosti in praktičnosti stavb. Seveda Čehi so povsod prvi in kje smo se mi reveži za gorami, saj mi nimamo in tudi naši arhitekti ne znajo, pa ne znajo. Se bolj so se pa Čehi čudili našim in surmečim pojavitim, češ saj je vendar češke najlepše šole, ki so vzor vsemu svetu, postavil vaš človek Jože Plečnik. Malo sram je bilo sicer naše pevice, čeprav je v prav tako zadrego spravil tatiček Masaryk svojega gosta iz Jugoslavije, ko je obiskujočemu razkazoval krasoto prenovljenih Hradčanov, delo mojstra Jožeta iz Ljubljane.

Tudi mi imamo že šolo, ki se upravičeno ponašamo z njo pred svetom. V Zgornji Šiški sta namreč mladini zgradila univ. prof. Jože Plečnik in župan Ivan Zakotnik svetleče prosvete, ki lepšega in praktičnejšega nima vsa država. Da, svetleče, kjer se razvija duša in se širijo mlada srca v solncu in zraku neovirana od zatohlih sten in mračnih hodnikov.

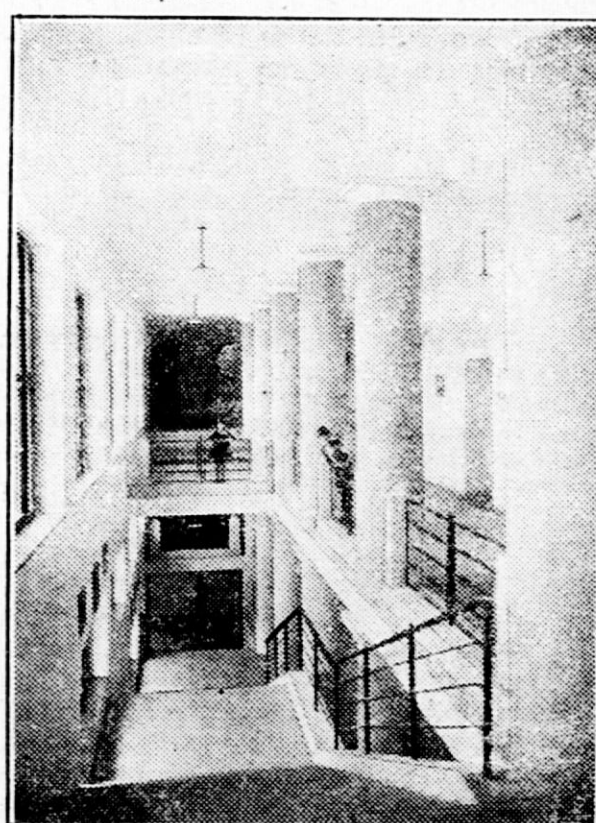
Na polju, natanko na sredi zgornješiške občine ob Vodnikovi cesti pred Dravljami stoji mogočna, v solncu se blešča bela palača. Mladina vse občine je vselana sem in najoddaljenejši učenci imajo le dvajset minut do nje. Na katerikoli strani se ozre učencek skozi okno, je razgled lepši: na široko z vasmu posejano planjavo, na dolgi zid planin, na Šiško in Ljubljano, pa na gozdove in griče s cerkvicami za Šiško in Dravljami. To je za nazorni nauk, to je za domoznanstvo, to je za vzgojo ljubezni do domovine, za vzgojo na duši in telesu zdravih in krepkih mož in žena.

V eni sapi sem imenoval po vsem svetu slovečega umetnika in župana podeželske občine, saj je Ivan Zakotnik mož, ki je prav za prav izkopal temelje, postavil in pokril to vzorno šolo po Plečnikovih načrtih. Kdo drug na deželi bi si pred njim upal lotiti tako velikega dela v občini z ogromno večino slabo sitiranega kmečkega in delavskega proletarijata in tako modernega dela v vasi z močno konservativno opozicijo. Le celemu možu neizčrpne energije, poguma in skrajne požrtvovalnosti, izkušnemu, dobremu gospodarju, ki ima vedno uprt pogled v bodočnost in ki je tudi v praksi vedno naprednega duha, je bilo mogoče občane pridobiti za zidavo take šole. In stavba je danes mogočen spomenik, kako splošno zaupanje uživa Ivan Zakotnik, vedno v korist občine delujoči župan gornješiški.

Umetnik - zidar in župan - tesar sta pa tudi tako oddilna gospodarja, da se čudi vsak tujec in domačin, kako je bilo mogoče za tako nizko vsoto zgraditi tako impozantno palačo. Pogledajte druge tako velike stavbe ter vprašajte, koliko so stale, pa se boste čudili tudi vi, ko zveste, da gornješiška šola stane s 7700 kv. m. velikim stavbiščem, vrtom, telovadščem in parkom, s centralno kurjavo, z vodovodom in vseh prostorih, s kopališčem za učence in s kopalnico za odrasle in s prav vso opravo le 3.200.000 dinarjev!

Čeprav je nova šola že sedaj velika stavba, vendar je dograjenega šole dve tretjini projekta. Upanje je namreč, da

bodo kmalu pričeli z zidanjem še zadnje tretjine, ki bo skoraj enaka sprednjemu traktu z učilnicami, tako da bo na sredi stavbe velika dvorana z odrom. Sedanja garderoba kopališča bo spremenjena v oder, dvorana bo pa tudi za telovadnico ob slabem vremenu, ko ne bo mogoče telovaditi pod milim nebom na 28 metrov dolgem in 23 metrov širokem telovadišču. Skozi okna na širokih hodnikih pred učilnicami bo lep pogled v dvorano, kakor z galerije ali iz lož. Ko bo dograjena cela stavba, tudi ne bo več sedanjí vhod na zapadni strani glavni portal, temveč oni, ki bo vodil z južne strani v telovadnico in na levo ter desno v monumentalno glavno stopnišče.

Pogled iz I. nadstropa na stopnice

Že leta 1923. je uspelo županu Ivanu Zakotniku kupiti po prav ugodni ceni svet na tem lepem prostoru sredi občine. Po posredovanju župana je napravil načrte univ. prof. Jože Plečnik leta 1926., a potem je stvar počivala, dokler ni bil za šolskega upravitelja imenovan gosp. Josip Plečničar, ki se je z vso vneto lotil dela za novo šolsko poslopje, in njegovim prepričevalnim besedam je uspelo, da so pričeli zidati septembra meseca 1928. Stavba je bila v surovem stanju dograjena do konca leta 1928., popolnoma gotova pa že 1. septembra lanskega leta, ko so lahko pričeli tudi s poukom v osnovni in meščanski šoli, ki jim je stavba namenjena.

Vsa težakla in zidarska dela je izvršila Stavbna družba d. d. v Ljubljani tako solidno in precizno, da ji delo dela čast, kar so izrazili strokovnjaki in tudi občina kot gospodar. Tesarska dela so bila poverjena mestnemu tesarskemu mojstru Josipu Kregarju v Ljubljani, ki je poskrbel za najboljši material in solidno delo po skrajno nizki ceni. Na enak način so se tudi pri ostalih delih izkazale domače firme. Poslopje je pokrili krovski mojster Ivan Ravljie iz Dravlj in kleparska dela sta izgotovila A. Kožuh in Stanko Kezele iz Ljubljane. Še posebno pa moramo pohvaliti mizarstva mojstra Franca Berganta iz Dravlj in Josipa Rožanca s Trate pri Št. Vidu, ki sta s svo-

jim mojstrskim delom dokazala, kako upravičeno uživajo največji rezone in zašluzeno zaupanje po vsej državi naši odlični mizarji, ki so kos tudi najtežjim nalogam modernih arhitektov. Pogledajte samo te naslonjače, ki so narejeni po Plečnikovem načrtu tako, kakor bi bili pomerjeni na telo, so lahki in trpežni, vendar pa vsak tak stol, ki je prav tako uporaben kakor v okras najlepšega stanovanja, ne stane več kakor devet kovačev.

Ivan Zakotnik, župan in častni meščan

Tudi vse ostale firme so si bile sveste, da sodelujejo pri delu, ki naj bo za zgled vsaj deželi. Zato je na svojo zmožnost lahko ponosna ključavničarska tvrdka Josip Weibl v Ljubljani, kakor tudi na svoje pečarske izdelke firma Kalmus in Ogorevc v Ljubljani. Prav tako vestno so izvršili plekarska in soboslikarska dela Genussi in drug iz Ljubljane, steklarska Rajku Sušnik iz Spodnje Šiške, parketna dela J. Kanc iz Mengša, vodno instalacijo Jakob Babnik iz Ljubljane, toplovodno in strelovodno instalacijo Teodor Korn iz Ljubljane, centralno kurjavo inž. Gustav Zemanek iz Ljubljane in električno instalacijo Ivan Petrič iz Spodnje Šiške. Stavbno vodstvo je občina poverila inž. Antonu Suhadolu, ki je vodil vsa dela tako spretno, da je bila stavba kolavdirana že 7. oktobra 1929 in izročena svojemu vzvišenemu namenu.

Kakor rečeno, je lega poslopja idealna. Diagonala šole gre namreč od severa proti jugu, da imajo vsi prostori dosti solnca, obenem pa vsi direktno luč. Stavba je seveda tudi zračna, a vendar ni nikjer najmanjšega prepiha.

Posebno svetle in solnčne so učilnice s 5 m širokimi in 2½ m visokimi okni. Da se pa učencem ne blešči in jim ne prevroče, se okna zastirajo s širokimi belimi zavesami iz domačega platna. Vse učilnice so računanle za po 30 učencev, ki imajo dosti prostora in zraka, saj so po 4 metre visoke, 7½ metrov dolge in 6 metrov široke. Čez vso sprednjo steno je tabla, pred njo praktičen kateder, ki pa ne stoji na podiju, kakor smo bili vajeni dosedaj. Učitelji torej ni več vzvišen nad učenci, temveč je med njimi kakor dober strček, zabavna teta, pa tudi kot strogi oče med svojimi otroci. Vzgojitelj se ne spodika več ob nerodni oder, ki je bil prava muka za živčno šibkejšo dečo. Srce je blizu malih mehkih src, ki jih vzgojitelj obkrojuje in krepi. Tudi tistihi nerodnihi, nepremakljivihi klopi ni nikjer, ker so jih nadomestili pripravljeni stolički z naslonjalom, da otroci lahko sede čim bolj komudno. In še nekaj praktičnega je na teh stoličkih: učenci jih pri rokovanem pouku sami izdejuje. V vsako učilnico in tudi v vse druge prostore sta vpeljana voda in elektrika.

Ves objekt obstoji iz dveh delov, ki sta pa prav srečno spojitena, namreč iz šolskega in pa stanovanjskega trakta, ki se lahko popolnoma izolira od šolskega. Ta trakt ima razen dveh nadstropij tudi še mezzanin in ima torej eno etažo več kakor ostalo poslopje.

Pred poslopjem je vzorno urejen park, posajen s plemenitim sadnim drevjem, čez

poglobljeni nasad pa vodi naravnost z Vodnikove ceste nizek, a širok most, ki bo pokrit s stekleno streho, da bodo otroci v dežju lahko čakali na suhem pričetek pouka, po šoli pa lahko že pod streho odprli dežnike. Isti namen imajo tudi pred vhodom arkade s petimi stebri, ki nosijo prostoren balkon pred stanovanjem ambicioznega upravitelja osnovne šole in obenem v stavbo upravičeno zaljubljenega upravitelja poslopja g. Josipa Plečničarja. Takoj v malem vestibulu je soba za šolskega zdravnika, za vestibulom pa prostorna avla z mogočnim monumentalnim stopniščem, ki prevzema vsakega, kakor bi stopil v svetleče. Pet močnih okroglih stebrov podpira strop, devet jih pa nosi široke stopnice, ki se z enim samim presledkom brez ovinka zložno pno v prvo nadstropje. Kakor s terase lahko v mezzaninu pred svojo sobo pregleda upravitelj široki hodnik pritičja in dolge stopnice obenem. Na hodniku je pet učilnic, iz avle je pa tudi vhod v stanovanjski trakt v udobno stanovanje šolskega sluga z modernim stanovanjsko kuhinjo in jedilno shrambo, z veliko, svetlo predsobo, dvema krasnima sobama in kabinetom ter klosetom. O, če bi človek našel tako stanovanje! Seveda ima sluga tudi lepo klet in prostor za kurivo ter na razpolago veliko pralnico, kakor vse stranke v hiši. Hodnik ob kletih in prostorih za kurivo pod pritičjem je širok in svetel, da je poraben za delavnico, posebno pa za prezimovanje rastlin z velikega, po načrtu nadzornika šolskih vrtov g. Škulja modernore urejenega vrta. V kleti je pa tudi kuhinica za centralno kurjavo, ki ogreva vse šolske prostore, v stanovanjih so pa peči.

V nizkem pritičju so tri učilnice in dve delavnici za deska in dekliska ročna dela, v vežnem traktu pa šolska kopalnica z bazenom in 6 prhami. S kopalnico je zvezana garderoba, kjer se kopalci slečejo in oblečejo kopalne hlačke, ki jih imajo v šoli. Kakor smo že povedali, bo po dozdavi telovadnice služil ta prostor tudi za oder. Poleg kopalnice sta še dve kabini s kadmi in prhami za učitelstvo in vsesbo-

Terasa pred zbornico in upraviteljevo pisarno v mezzaninu s pogledom v avlo s stopnic. S terase ima učitelstvo razgled po vsem hodniku in stopnicah.

kuhinja za kopalnico. V prečnem vežnem traktu so nameščena tudi stranišča in sicer le kloseti brez pisoirjev, da se otroci nauče snage Stranišča, ki po drugih šolah razširjajo smrad, so tu popolnoma ločena in skrita, vendar pa naglo dostopna s hodnika. Strop nizkega pritičja nosi devet štirioglatih stebrov.

V mezzaninu je krasno solnčno stanovanje upravitelja osnovne šole in poslopja g. Plečničarja. Ima predsobo, veliko kuhinjo z modernim štedilnikom, jedilno shrambo, 3 sobe z verando, kopalnico, kloset in v souterrainu sobico za služkinjo in klet. Lega idealna proti jugovzhodu in jugozahodu, kjer bo sicer toplo, zato je pa zračno in prostorno. Takoj iz stanovanja pride upravitelj po hodniku, odkoder ima pregled čez vse svoje krakijstvo, v svojo pisarno, opremljeno z dovršeno lepo opravo. Čeprav je vsa oprava iz smrekovega lesa in česnjevitih vezanih plošč, torej skrajno poceni, je pa kljub temu reprezentativna in nad vse praktična. V učiteljski zbornici tik upraviteljeve pisarne ima vsak učitelj svojo omaro, vzidano v steno, za to lepo sobo je pa knjižnica z okni v levi in desni steni, da imajo vsi obiskovalci pravilno luč. Načrte za vso opravo šole, tako tudi za ornamentalne križe in

plakete s kraljevim portretom, je napravila Plečnikova šola pod mojstrovim nadzorom in zopet dokazala, da moderna arhitektura spaja v nerazdelljivo enoto uporabnost in lepoto.

V visokem pritičju je pet učilnic v glavnem in dva kabine za učila ter stranišča v vežnem traktu, v prvem nadstropju je pa stanovanje upravitelja meščanske šole, znanega organizatorja naših skavtov g. Kunaverja, ki je enako spodnjemu stanovanju, samo da nima balkona. Tu je tudi velika, z omariami opremljena risalnica, ki je zvečer razsvetljena s 24, po stropu razdeljenimi žarnicami, po dnevi pa prihaja luč skozi okna na desni in levi strani kakor v knjižnici. Na hodniku z 11 okroglimi stebri je pet učilnic, v vežnem traktu so pa zopet stranišča in sicer za vsak razred po dva, ker ni pisoirjev, in stopnice v II. nadstropje. To je namenjeno le meščanski šoli in ima pisarno, zbornico, 3 kabine za učila, 6 učilnic in teraso za meteorološko stano, odkoder je veličasten razgled na vse strani. Hodnik, širok šest metrov in polnih 43 metrov dolg, je ogromen prostor za slavnosti, nadomestuje pa tudi kapelo.

Po hodnikih stoje obešalniki, ki so posebnost za se. Na štirih železnih palicah leži 1 meter široka okrogla plošča, ki ima na robu 40 gumbov za obešanje obleke, na plošči galože učenci klobuke, spodaj pa postavijo dežnike tako, da en tak majhen obešalnik zadostuje za ves razred. Vsaka plošča obešalnika je pa iz drugega lesa, tako da učenci tekoma let spoznajo vse vrste domačega lesa. Vsaka malenkost v šoli ima svoj pomen in tudi odgovarja svojemu namenu!

Šola hodijo ogledovat od vseh strani dežele in jo ne morejo prehvaliti, Skofječani bi jo bili pa najraje odnesli seboj. Vsa Gornješiškarjem zavida šola in vsaka občina si želi tudi takęga - župana.

Te dni praznuje g. Ivan Zakotnik 25letnico, odkar župani, in za redko katerega lahko tako upravičeno rečemo, kakor za njega, da obhaja jubilej dela, neprestanega dela in obenem jubilej zaslužnega zaupanja svojih občanov. Izvolil so ga za častnega občana.

Vzornemu županu tudi naše najiskrenejše čestitke!

A. G.

Še o mlekarnah

Prejeli smo:

Nikakor se ne more mestni magistrat, kakor tudi ne prebivalci Ljubljane sprijazniti z mlekarnami. Kar neprestano se govori o lepem zaslužku pri mleku in mestne mlekarne namesto da bi bile zaščitene, da bi lepo napredovale in se modernizirale, morajo lepo plačevati trošarino, mlekarice pa so zaščitene pred mestno trošarino. Zakaj tako? Mar misli magistrat, da se mlekarne tako rentabilno podjetje, da z lahkoto plačujejo novo trošarino, ter da imajo mlekarne stalnih odnamic, ki dobe mleko po 2.50 ali 2.75 Din? Res je par starih mlekar, ki dobro obratujejo, pa še te tožijo pod težo davkov in režijskih stroškov. Ljubljana je za naše razmere veliko mesto in zato ne zadostuje samo par mlekar. Zelo pameten je bil prullg na zadnji seji občinske uprave, da se naj razjorajo mlekarne in odpravijo prekupčevalci! Ako bi bile same mlekarne prodajni prostor mleka, bi oja boljša preskrba z mlekom, maksimirale bi se cene, bila bi lažja kontrola nad mlekom, snago in drugo, prebivalstvo bi pa dobilo lahko vsak čas in poljubno množino mleka, kar pot mlekarje ni mogoče. Ista pride v jutranjih urah, mlavo je v polnem času staro, kislo, stranko, morda iskati mleko pogosto še v mlekarini. Čemu dvojni stroški, pot in nevolja? Naj se enkrat zaževa mlekarji uredu in sicer tako, da rebo več nega mešetarjenja po trgu in na ulici!

Na policiji

— Gospod komisar, pred 14 dnevi sem prijavil, da mi je bila ukradena denarnica. Zdaj sem pa prišel povedat, da je bila pomota, ker sem jo našel doma.

— Prepreno prihajate, dragi moj. Tatu smo že prijeli.

Če preveč prizna

— Gospodična, ali veste, da je vaš ženin 8 dni sedel v zaporu?

— O, mrcina, meni je na rekel, da je sedel štiri tedne. Kje neki se je ves ta čas potepal?

Koristni mikrobi

On: Kaj mislite o teoriji mikrobog glede na nevarnost poljubljanja?

Ona: Slišala sem, da so neke posebne vrste mikrobi, brez katerih bi ne mogli živeti.

Dnevne vesti

— **Kulturna Mala antanta.** V maški številki č. 1. Vestnika so objavljene kulturne deklaracije, nanašajoče se na kulturne stike med državami Male antante. Ena deklaracija govori o šolskih in kulturnih stikih med Češkoslovaško in Jugoslavijo. V nji izjavljata vladi obeh držav, sklicujoč se na pogodbo z dne 14. avgusta 1922, da je treba dosedanje kulturne stike med obeh državama poglobiti in utrditi z vsemi sredstvi. Zato si bosta obe državi prizadevali, da pride do čim tesnejšega zblizanja na polju ljudskega, srednjega, strokovnega in visokega šolstva, ljudske prosvete in javnih knjižnic, znanosti, literature, umetnosti, gledališča in socialnega skrbstva za dijake in sicer deloma neposredno, deloma pa s pomočjo tozadevnih ustanov in korporacij. Obenem objubljata obe državi, da bosta sprejeli vsako leto v proračun večjo postavko, da dobi to prizadevanje tudi realno podlago.

— **Is državne službe.** Za nadzornika policijskih agentov policijske uprave v Ljubljani je imenovan nadzornik policijskih agentov predstojništva mestne policije v Mariboru Janko Goršič.

— **Dijaško letovišče v Martinšči.** Že več let se organizira vsako poletje v Martinšči pri Sušaku letovišče za šolsko mladino. Prvotno je vodila letovišče Jadranska Straža, zdaj je pa to ustanova ministrstva socialne politike in narodnega zdravja. Letos se bodo arpeljali v letovišče v juliju samo dijaki srednjih šol, v avgustu pa dijakinje srednjih šol in učenci in učenke osnovnih šol. Vsak mesec priredijo dva izleta po morju s posebnim parnikom v Crikvenico, Novi, Rab, Baško, Krk, Omisalj in Kraljevo ter več krajših izletov s čolni v bližnje kraje. V letovišče se uči šolska mladina fizično delati. Za veslanje je na razpolago dovolj čolnov. Letos so uredili tudi dve igrišči za razne igre. Roditelji se opozarjajo, naj pošljejo na letovišče samo zdrave otroke, kajti bolehnim morje v poletnih mesecih več škoduje, kakor koristi. Enomeščno bivanje v Martinšči stane 900 Din. Vračunani so tudi stroški za izlete. Prijave se sprejemajo za oba meseca do 31. t. m. Podrobne informacije se dobe pri vseh ravnateljih srednjih šol, v šolskih politikih, pri oblastvih in krajevnih odborih Jadranske Straže, pri sokolskih društvih in pri odborih Rdečega križa. Prijave je treba poslati Higijenskem zavodu v Zagrebu.

— **Sestanek zastopnikov delavskih organizacij v Trbovljah.** Se bo vršil jutri ob 4. popoldne v Delavskem domu. Sestanek je sklical Delavska zbornica v svrhu razgovora o položaju v revirih.

— **Hrvatski planinci v Celjski koči.** Hrvatsko planinsko društvo »Sljeme« priredi jutri za svoje člane skupni izlet v Celjsko kočo. Istega dne priredijo hrvatski planinci izlet na Mrzlico, kamor odpotujejo z istim vlakom.

— **Poslani krajevni leksikon za dravsko banovino in Belo Kraino.** Knjigo pod tem naslovom je sestavil Franc Pirč, administrativni uradnik direkcije pošte in telegrafa v Ljubljani. Cena je 80 Din. Knjiga obsega 272 strani in bo vsem uradom, pisarnam, trgovcem in obrtnikom zanesljiv in točen pripomoček za naslove poštinih pošilk. Imena nemškega izvora so napisana kakor se izgovarjajo na primer: Hebenstraß, Stajenberg itd., pač pa so za vasi in selišča v Apaski kotlini in v kočevskem okraju natisnjena nemška imena. Papir je lep, tisk čist in razločen. Pri vsakem kraju je natisnjen z znamenjem: upravni okraj (srez), okrajno sodišče, občina, pošta, brzojav in telefon. Sprito liče nje znanje oblike ter spretno in vestno sestavljene vsebine bo knjiga uradom in zasebnikom dobro služila.

— **K pravdi o nem. ovanju na mariborskem odu.** Slejkoprij sem mnenja, da na mariborskem odu nemškovanje ni umestno niti za poljskega žida, ker takega vpletanja slovenščina ne prenese, medtem ko je možno, čeprav nepriporočljivo v srbohrvaščini. Glede svoje režije naj poizve g. Rasberger za sodbo pri svoji najbližji okolici, o tem sploh ni da bi pisal, tudi za osebnost izpade se ne menim. Poglavitno je, da in zahtevam ponavljam, da se bo z našega odras vsaj v slovenskih predstavah načeloma glasila le slovenska beseda. Dr. P. Strmšek.

— **Prijave za odmero družbine davka.** Koncem tekočega meseca poteče rok za vlaganje prijav za odmero družbine davka. Družbe so po zakonu dolžne vložiti prijavo v petih mesecih po preteku poslovnega leta, najkasneje pa v 15 dneh po glavnem zboru, na katerem so bili odobreni končni računi.

— **Svarilo pred inseriranjem v inozemske aresarje.** Trgovcem, industrijcem in obrtnikom pošiljajo mnoge, zlasti nemške založbe aresarjev vabila za inseriranje. Spretno sestavljenim ponudbam nasledajo mnoge domače tveganje in podpišejo inšerativno naročilo mnogokrat celo v prepričanju, da bo objava brezplačna. Šele ob prejemu računa uvidijo, kako so naselili. Zato opozarjamo vse, da se pred naročilo inšerativov v inozemske aresarje informirajo o slovesu založbe in da so si pred vsem na jasem glede plačilnih pogojev, naročb brez točnih plačilnih pogojev ni podpisati.

— **Prispevki za spomenik kralju Petru I. v Ljubljani.** Na iniciativno tajnika občine Gerovo Stevana Bačica so bili nabrani v Gerovu, Lividragi in Malemlogu sledeči prispevki, ki so jih darovali in sicer po 100 Din: Bačič Stevan, Šostarič Stevan in Milana Drag. Ghyezva, po 50 Din: Volf Josip in Turk Josip, po 20 Din: Vrus Franjo, po 10 Din: Stoič Miloš, Jankovič Stevan, Corovič Milun, Jančič Ferdo, Ožbolt Anton, Malnar Andrija, Čop Juraj, Lipovac Tine, Mrle Franjo, Muhvič Matija in Glatz Ivan ter po 5 Din: Volf Matija in Klepec Ivan. Skupaj 540 Din. — O d b o r.

— **Obiskovalcem ljubljanskega volesoj.** ki bo od 29. maja do 9. junija, je dovoljena na parobrodih Jadranske plovidbe in Dubrovačke parobrodске plovidbe ugodnost, da se lažje z voznico karto nižjega razreda vozijo v višjem razredu. Na parobrodih brodarskega društva »BOKA« pa imajo 30% popust. Te ugodnosti daje samo sejemška legitimacija od 20. maja do 22. junija.

— **Boj kot piva.** V svrhu temeljite predprave v vseh zadržkih se je izvedla skedpa načelstev gostinčarskih združenj na sestanku v Celju glede ukinitve točnega piva za nekaj dni odložila. — Zveze gostinčarskih združenj Maribor-Ljubljana. 33in

— **Izletniški vlak.** Slovensko planinsko društvo znanja svojim članom da vozijo ob nedeljah in praznikih naslednji izletniški vlak: s 50 odstotnim popustom na Gorensko. Ljubljana-Bohinjska Bistrica in nazaj vlak 920 odhod iz Ljubljane ob 5.28 prihod v Bohinjsko Bistrico ob 8.25 vlak 919 odhod iz Bohinjske Bistrice 19.07. prihod v Ljubljano 22.13; Ljubljana-Kamnik in nazaj vlak 8418 odhod iz Ljubljane ob 5.40 prihod v Kamnik ob 7.03, vlak 8419 odhod iz Kamnika ob 19.58. prihod v Ljubljano ob 21.10. — Prapominjamo, da vlak ki voz od Jesenic do Planice, ni izletniški, temveč mora vsak ki se hoče pelati na tel. prokupiti na Jesenicah cel vozni listek do Mojstrane ali katerekoli postaje na tel. pro. V Ljubljani se kupi izletniški vozni listek do Jesenic kamor prispe vlak ob 7.20 nato se kupi na Jesenicah cel vozni listek za eno izmed postaj na progi Jesenice-Planica, kamor odhaja vlak z Jesenic ob 8.20 tako da ima vsak dovolj časa, da si pripravi vozni listek SPD opozarja vse člane, da velja izletniški vozni listek le z izletniški vlak in bo moral vsak ki bi se hotel hotel voziti s tem voznim listkom na rednem vlaku plačati celo vožnjo. Pripominjamo, da bodo navedeni vlaki v isti tako dolgi, dokler bodo dobro frekventirani. Za priporočilo.

— **Internacionalni kazalnik literarni.** umetniški tjeđnik na talijanskem jeziku. Dne 15. maja 1930. izlazi prvi broj lista »Giovie« (»Četvrtake«) velikog tjeđnika na talijanskem jeziku, koji predstavljao nešto nove novog u internacionalnom novinstvu »Giovie« ima dvije redakcije: internu u Milanu, gdje se list tiska, te internacionalnu redakciju u Parizu, koju vodi poznati književnik Guido Stacchini. List ima dva svrha, da sistematski obrađuje sve događaje i pojave na području kazališne literature, glazbe, umjetnosti i filma u cijeloj Evropi. U tu svrhu postoji internacionalna saradnja, koja do danas obuhvaća već 27 država, te ovaj list već imađe zastupstva u svim važnijim centrima. Prema točno utvrđenom turnusu bit će u raznim rubrikama najznamenitije govora o pojedinih nacijama. Sva politika je isključena, te imade na ovom čisto duhovnom području, da dodje do izražaja jedino pan-evropska misao. Prvi članak, koji obrađuje našu zemlju izaci će u broju od 3. jula Jugoslavenski interesi mogu saznati sve pobliže kod »Autor Centrala za autorska prava« d. d. u Zagrebu Strossmayerov trg 1-1, gdje se primaju i abonenti. Prvi broj sadržiž prinose Raymond Poincaré-a, grofa N. Coudenhove-Kalergi-a, Luigi Pirandella, Karl Sternhima i drugih.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo lepo vreme, ponekod manjše padavine. Včeraj je bilo po vseh krajih naše države bolj ali manj oblačno, v mnogih je tudi nekoliko deževalo. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 22, v Ljubljani 19.8, v Zagrebu in Beogradu 19, v Sarajevu 18, v Skoplju 17, v Mariboru 16, stajevju. Davi je kazal barometer v Ljubljani 770.4 mm, temperatura je znašala 4.7.

— **Iz Hrastnika nam poročajo:** V Ljubljani je po daljši boleznii umrla tukajšnja trgovka gđ. Julija Stih. Njeno truplo prepeljalo na dom v Hrastnik, od koder bo pogreb na trboveljsko pokopališče v ponedeljek popoldne ob 4. (ne že v nedeljo, kakor je bilo pomotoma javljeno v smrtnem oznanilu). N. v. m. p.

— **Ciril.** Metodove podružnice v Celju, Kranju in Mariboru prirede koncem tega meseca »Dan bonbončkov« v korist družbe. Želimo, da se druge podružnice posredujejo to rodoljubno delo.

— **Smrtina koša med ameriški Slovenci.** V Sheboyganu, država Wisconsin, je 1. aprila preminul 61letni Jurij Pirč. Pokojni je bil doma iz fare Leskovec na Dolenskem. Zapustil je ženo, 6 hčera in 2 sinova. — V kraju Paonia, država Colorado, je umrl 10. aprila Frank Brezovnik v starosti 45 let. — V La Sallu je 13. aprila preminula 69letna Marija Betel. Pokojna je zapustila tri hčerke in 2 sinova. V Ameriki je bivala 35 let. — V Chicagu je podlegel zavratni bolezni Anton Tomše. Pokojni je bil doma iz fare Catež pri Brežicah. Zapustil je ženo in enega otroka.

— **Strašen samomor.** Včeraj zjutraj je skočil pod brzojav pri Karlovcu trgovski pomočnik Viljem Berakszazi. Mladenič je prišel po Senjski cesti ter čakal pri spuščeni zapornicih vlaku. Ko je brzojav privozil, je samomorilec nenadoma skočil čez zapornico pod lokomotivo, ki ga je zagrabila, vlekla okoli 50 metrov s seboj in strahovito razmesarila. Samomorilec je opazil šofer, ki je čakal z avtom pred zapornico, pa samomora ni mogel preprečiti. Pred samomorom je fant vrgel proč listnico z listinami in nekaj denarja. V listnici je bilo tudi pismo, v katerem je pisal, da ga preganjajo zlobni ljudje in da mora v smrt. Nesrečni mladenič je bil nekoliko slaboumen in zdelo se mu je, ga ga vsi preganjajo.

— **Samomorilna epidemija v Zagrebu.** V Zagrebu zopet razsaja samomorilna epidemija. Te dni se je zastrnilo neko dekletko, v sredo je skočila skozi okno tretjega nadstropja v Mesnički ulici 31 Slovenka

Suzana Indihar in se težko poškodovala, včeraj zjutraj pa so našli na dvorišču »Lo-vračega roga« na lici mrtvo neznanu mladenko. Nesrečnica se je zastrnila z lizolom. Kasneje so ugotovili, da gre za 30-letno Jeleno Sekso, služkinjo iz Šibenika. Vzrok samomora ni znan. Pri njej so našli ljubavno pismo iz l. 1928, vendar se pa zdi, da nesrečna ljubezna ni bila kriva.

— **Klinika za ušesne, nosne in vratne bolezni dr. I. Müller v Karlovih varih.** Iz Karlovih varov poročajo: Dr. I. Müller, ki je tekot svoje prakse zdravljal ameriško visoko finančo (Rockefeller, Vanderbilt, Dupont), je sedaj poleg svoje luksuzne klinike v Karlovih varih otvoril tudi za široki krog svojih zdravljencev iz srednjega stanu, posebno stanovanjce poslojce (s tremi plačilnimi razredi), da tudi njim nudi možnost zdravljenja. Dr. I. Müller, specialist za nosne, ušesne in vratne bolezni, žigar zdravilni uspehi predvsem na torišču naglušnosti, kakor tudi za vratne in nosne bolezni, so znani daleč preko mej Evrope, dela v svoji kliniki, ki v posebnem poslopu združuje vse moderne znanstvene izsledke brez izjeme (med drugim 14 laboratorijev lasten Röntgenov zavod, moderno zdravljenje z žarki) skupaj s prof. dr. Biedlom s praške univerze, voditeljem laboratorijev (Sicer pa prosta izbira zdravnikov za paciente Poja snila: Dr. I. Müller, Karlovi vari).

— **Epohalni izum na polju gramofonije!** Že lani so naš list poročali o epohalnem izumu na polju gramofonije Nemški tehnikom se je posrečilo izdelati gramofonske plošče k pomenilo pravcato revolucijo v izdelovanju plošč. Gre za takozvano Phonocord Flexible plošče, napravljene iz povsem nove mase, ki ima svoista, da je negotiliva, upogljiva, izredno prožna in lahka ter nezlomljiva. Da se igrati na obe strani tehta samo sedmimo navadne plošče, je tenka neobčutljiva za tekočine in toploto. Praktično se uporabi zlasti za kovček gramofone, v katere se lahko loži po 30 plošč brez strahu, da se razbijejo. Tudi neprijetno vsakokratno menjanje igel odne, ker zadostuje ena igla za večkratno igranje. Posebno teh plošč je tudi da izostane skoraj popolnoma neprijetno praskanje igle. Reprodukcijska glasba izredno čista in popolna kakor pri zvočnem filmu. Vse podrobnosti in natančnešja navodila daje tvrdka FRANC BAR Ljubljana. Mestni trg 5, ki je prevzela glavno zastopstvo za vso Jugoslavijo. 33m

Krznarstvo in trgovina s kožuvinami ter čepicami

se nahaja v elegantno urejenih, značnih prostorih oddelje naprej samo na

KONGRESNEM TRGU št. 8 (POLEG KINA MATICE)

Za shrambo kožuvin, čez poletje najprikladnejši prostori.

Se priporoča **FILIP BIZJAK.**

17 Ljubljane

— **Iz Porčeli se je danes naš novinarski tovariš, g. Anton Zobeč, ljubljanski dopisnik Centralnega presbiraia predsedništva ministrskega sveta v Beogradu, z gđ. Anico Novotny iz znanje ljubljanske meštanske rodbine.** Novoporočencema naše najiskrenejše čestitke!

— **Janez Levček, šolski ravnatelj, 75letnik.** Včeraj je obiajal vpokojeni šolski ravnatelj g. Janez Levček v krogu svojih najbližjih prijateljev svoj 75. rojstni in godovni dan. Redki so ljubljanci, ki bi ne poznali Janeza Levčca. Pa tudi izven Ljubljane ima mnogo znancev in prijateljev. Mož, kaj moč, ljubant je še vedno fant — je kljub visoki starosti še vedno čvrst in čil. Poseka v hoji še marsikaterga mladeniča, ki velja za dobrega turistu. Le pogledite ga, kako se hodi pokonci in umerjeno, nihče bi mu ne prisodil 75 let. Kot velik prijatelj narave ne zamudi nobene prilike, da bi ne napravil se, herna dan izleta v okolico, pa tudi daljše ture in celo v planine rad hodi. Se vedno ga veseli in se zanima za splošno duševni, leposlovni in znanstveni napredek ter zasleduje vsak pojav z največjo razsodnostjo. Kakor v najtežjih časih ni okleval v svojem trdnem naprednem prepričanju, tak je ostal, neomahljiv, kremenit značaj. Jubilarju želimo, da bi tako čvrst in zdrav ukašel še mnogo let!

— **Šmarnc in narcis z Golice pripeljejo** vsak dan toliko v Ljubljano, da diši vse mesto in se veseli manika. Lepo znamenje je, ker meščani pokupijo toliko cvetlic, saj je nagnenje do legega cvetja dokaz dobrega srca in zahteve po estetskem užitku ter ljubezni do prirode, in prav je tudi, da reveži z dežele vsaj nekaj zaslužijo s prodajo ter si olajšajo bedo. Zato se vedno naopileje priporočamo kupovanja cvetlic, čeprav imamo v marsičem pomisleke proti prodajalkam. Resnica je, da ovetje nabere na deželi otroci, vendar se nam pa zdi, da marsikateri zato zanemarljivo šolo, saj še celo v mestu med prodajalci opažamo deco, ki bi morala biti doma v šoli. Seveda, od krepkega rdečega kmečkoga dečka in od ljubke deklice vsakdo raje kupi šopek kakor od stare ženske. Vendar je pa ta kupčija napol brezdenje in vadi čede postopanja. Ta lahki zaslužek prav tako tudi ni priporočljiv napol odraslim kmečkim deklkam, ki že znajo prav zapeljivo ponujati svojo duhtečo robo in shišijo tudi dosti komplementov in dvomnih ponudb. Navadno se lažkega zaslužka in vpludnih mestnih kavalirjev, pa gre cvetje za bombone in torte in za svetle čevčeljke. Čudimo se pa posebno krepkim ženskam z dežele, ki plačajo vožnjo po železnici iz takó oddaljenih krajev, da za vse jersas narcis ne skupijo nič za pot, saj je velik šopek za en dinar. Gotovo bi bilo bolj koristno, če bi doma delala, ampak mesto je mesto! Tudi prodaja cvetlic je torej malo, a važno socialno vprašanje.

— **Iz Isgredi po mestnih nasadih** kljub neprestanim opominom v listih ne prenehajo, temveč so se v maju še pomnožili. Sinoci so razgrajali polomili in razbili zopet 4 klopi v bližini Jakopičevega paviljona. Nobena pretnja ne zaleže več in tudi policija brez uspeha zasleduje krivce, ki so menda organizirani samo v ta namen, da pustijo po parkih in čakajo tako dolgo mirno v bližini parka, da se umakne stražnik, potem pa tiho in oprezno polomijo in razdro klopi, poteptajo in izrujejo cvetlice ter polomijo veje okrasnega grmičja. Nočne ptice se v jatah zbirajo s svojimi kavalirji po parkih in pušajo eledove svojih orgij ob klopih, da jih mestne delavke, ki čistijo park, komaj pometo vsak dan sveže zaloge take robe. Uprava mestnih nasadov je torej prijetljena, da je poskrbela za skrite čuvaje, ki bodo vsakega klopičarja sumljivega nočnega sprehajalca oddali oblasti, da ga neusmiljeno kaznuje, listi bodo pa tudi poskrbeli, da njih imena pridejo v javnost. Prav vsakega bomo imenovali s polnim imenom in napisali, kaj je počel, pa naj bo Peter ali Pavel. Če ta zadnji opomin ne bo pomagal, je uprava mestnih nasadov sklenila Tivoli ponoči zapreti in dovoliti prehod skozi park le z legitimacijami. Ne čudite se torej in ne zabavljajte, če bo Tivoli ponoči zaprt, ker so tudi druga mesta morala zapreti parke, če so se dogajali taki ingredi. Sicer pa zavili le tisti pes, kateremu stopiš na rep.

— **Iz Predavanje ge. Jerasove.** Francoski Institut v Ljubljani je priredil pretekli tork v svojih prostorih v »Narodnem domu« jako uspešno predavanje o francoskem književniku Phileas Lebesgueu, ki je velik prijatelj našega naroda. — O njem je govorila ge. prof. Jerasova (rodom Francosinja), ki nam je znana kot zaslužna, odlična prevajalka slovenske besede v francoski (in tudi angleški) jezik. Ph. Lebesgue je zanimiva osebnost v francoski literaturi. Obdeluje pridno zemljo, pri tem pa se udeležuje kot pesnik, filozof, filolog, kritik itd. Napisal je že dosti knjig in je dobil letos književno nagrado »Prix Morease«, ki je določena pesnikom. Prevedel je že tudi več srbskih in tudi slovenskih pesmi v francosčino. Prevodu Cankarjevega »Hlapca Jerneja« od ge. in g. Jerasa je napisal prav lep predgovor, v katerem poveličuje Cankarja. Preskrbel je tudi, da je izšlo več črtic iz »Podobe iz sanj« in iz »Moje življenje« v ugledni reviji »La Revue bleue«. Pred leti je napravil s pesnikom Milanom Vukasovičem povtovanje po Jugoslaviji in je zdaj napisal več pesmi, posvečenih Jugoslaviji. Lektor francosčine na naši univerzi g. prof. Vey se je ge. Jerasovi toplo zahvalil za globoko in izčrpno predavanje. Prof. L. M.

— **Iz Adaptacije.** Ga. Ivanka Leskovic je preuredila stanovanje v prvem nadstropju dvonadstropne svoje hiše št. 1 v Četvrtični ulici. Napravila si je kopalnico in v njej okno, ki gleda na Breg. Gostilničar Albin Vrhovec na Borštnikovem trgu je naredil v kuhinji pri gostilniških lokalah veliko moderno okno. V odprtem prostoru gospodarskega poslopja, ki se rabi čez poletje tudi za gostilniški lokal, bo napravil lesen pod. Trgovec Karel Prelog preureja in modernizira trgovske prostore v štirinadstropni svoji hiši v Židovski ulici. Adaptacijo izvršuje stavbenik Robert Smielowski.

— **Iz Obnova hiše.** Da bo Ljubljana res bela in lepa ko mlada nevesta, se na vseh koncih in krajih hiše renovirajo. Na Poljanski cesti je dal Josip Toni pritlično svojo hišo št. 36 prebistiti, okna in vrata pa prepleksati. V Karlovih varih sta dobili zadnji dve pritlični hiši čedno zunanje lice. Hiša št. 16 je lastnina Marije Jerina, ona druga št. 8 je pa posest Franciške in Anc Grum.

— **Iz PEVSKI ZBOR IN ORKESTER »GRAFIKE« priredita v ponedeljek dne 26. maja t. l. KONCERT v dvorani Filharmoničnega društva (ELITNI KINO MATICA) pod vodstvom g. prof. Gröbmlinga.**

— **Iz Zamudniki,** ki niso videli razstave Magolčevih slik, imajo sedaj priliko, da izbere kako prijazno pokrajino ali znan kotiček iz ljubljanske okolice, ko so ta prikupna in za dekoracijo slovenskih hiš najbolj prikladna dela domačega umetnika — jublanta razstavljena v Wolfovi ulici v izloženih oknih znane tvrdke Julij Kleim. Sedaj, ko so slike v lepih okvirjih, pridejo šele do prave veljave in marsikdo bo stopil v trgovino in se pogodil za sliko, ki mu je najbolj všeč, da se bo lahko postavil kot lastnik originalne umetnine. Kdor je pa v zadregi, kaj naj da, dar lepi nevesti ob poroki, je rešen skrbil, ker je dobra slika pač najtrajnejši in vedno razveseljujoči poročni dar.

— **Iz Umrlj so v Ljubljani od 9.—17. t. m.:** dr. Fran Vodopivec, veliki župan v p. 50 let, Erjavčeva c. 13; Gabrijel Rustja, sin čevljarja, 3 meseca, Cesta na Ioko 18; Uršula Winterleitner, žena natakarka, 48 let, Vidovdanska c. 9; Marija Simončič, žena vp. železničarja, 36 let, Vidovdanska c. 9; Franc Jevc, učitelj, 70 let, Vidovdanska c. 9; Marija Vesel, žena trgovca, 28 let, Zalška c. 11. V bolnici: Ivana Simic, hči postrežnice, 7 mesecev, Vodovodna c.; Milorad Glavina, zavrtač, 39 let, iz Viča; Ivan Urbar, pekovski mojster, 40 let, Rakek 60; Barbara Poznič, žena kovača, 63 let, Moravčev; Janez Hribernik, sin delavca, 1 mesec, Staretova ul. 29; Marija Planinc, zasebnica, 46 let, Jeliča 56; Katarina Svetel, žena tov. delavca, 35 let, Javornik; Jakob Dragar, mizar, 70 let, Bišče pri Kamniku; Jožef Šore, hči dninarja, 1 mesec, Zg. Vraclj 76; Jožef Šušteršič, sin železničarja, 2 meseca, Stepanja vas; Apolonija Fajdiga, žena žel. kurierja, 67 let; Alojzij Šekun, nadučitelj v p. 70 let, Jamc pri Mavčah; Neža Mištic, žena čevljarja, 48 let, Celovška c.; Marija Bajželj, posestnica 58 let, Kranj.

— **Iz Birmance priporoča tvrdka NO-VAK.** Kongresni trg. krasen plavi ševčar za oblike po 130 Din in fini kangaro po 160 Din. Oglejte si!

— **Iz Društva Skrb za mladino v Ljubljani** naznanja svojemu članstvu, da je umrla njena članica g. Meri Vesel-ova. Pogreb se vrši v nedeljo ob 3. uri iz mrtvašnice Leončiča, Stara pot št. 2. Udeležimo se njene pogreba polnoštevilno.

— **Iz Pevske društvo »Cankarc«** priredi svoj vsakoletni koncert v sredo, dne 21. t. m. v dvorani Filharmoničnega društva. Zbor vodi pevovodja Kristo Perko, na programu je najprej kratko predavanje o slovenski zborovski literaturi, nato pa se vrste razni slovenski, hrvatski in srbski narodni in umetni zbori. Zbor je doslej še vsak svoj program dostojno umetniško izvajal, zato priporočamo obisk koncerta. Vstopnice bodo v predprodaji v Matični knjigarni.

— **Iz Oživiljem planinsem čolnu** nambo dal vse podatke g. Otto Lutter iz Gradca, ki bo predaval 20. t. m. v veliki dvorani hotela Unona. Povedal nam bo, kako je tak čoln konstruiran, kako se obnese, kako se transportira po suhem in kako se ravna z njim v močnih tokih. Vse nam bo tudi razkazal s sklopičnimi slikami. Predprodaja vstopnic v pisarni SPD, Dumaška cesta 1a-IV (Ift).

— **Iz Današnji živilski trg.** Dovoz sočivja, zelenjave, sadja in jake na današnji živilski trg je bil zelo velik. Zato je bilo opaziti, da so cene sočivju začele polagoma padati. Tako so prodajalci krompir davi že po 6 Din kg, istotako tudi ožuščen grah. Znamo se je pocenila glavna salata. Došim tržaško salato prodajajo še po 10 Din kilogram, je domača glavna salata že po 50 par ali 1 Din glavica. Na trgu so se tudi že pojavile domače kolerabce, ki so jih prodajali po 1.50 ali 2 Din šopek (4 do 6 drobnih glav). Tržaške kolerabe so po 10 do 12 Din kg, pesa 10, fižol v stročju 36 in kumare 18 Din kg. Dobro je bil trg založen tudi z jarki, sirom, surovim in kuhanim maslom. Jajca so prodajali po 1 Din komad ali par 1.75, surovo maslo 44 do 48, kuhano pa 40 do 44 Din kg. Piščanci so še vedno zelo dragi, par 35 do 40 Din. Cene ostalih živilom so ostale v glavnem neizpremenjene. Nekoliko so se pocenile češnje, ki jih prodajajo po 20 do 24 Din kilogram. Ta teden so se na trgu pojavile tudi prve marelice, ki so jih prve dni prodajali po 60, nato pa po 40 Din kg. Davi je bilo na trgu tudi nekaj rib, ki so ostale od večerjanske ribnjega trga. Prodajali so sardelice po 14, skombre pa po 24 Din kg. Domače ribe, mrene, so prodajali po 14 dinarjev kg, morske čede pa po 32 Din kilogram. Kupčija na trgu je bila zelo živahna.

— **Iz Češkoslovenska obec in Sokol Ljubljana** sta v svojem neurnem delu zopet enkrat dokazala velik uspeh na polju Lutkovega gledališča s svojim prvim gostovanjem v Kranju, telovadnici Sokola, v Narodnem domu, kar se je izkazalo, kako potrebno bi bilo tudi v Kranju tako gledališče in kako velikega pomena bi bilo to za mladino. Obe predstavi sta bili nabit polni, ter pri obeh predstavah je obiskalo nad 1000 otrok, ki so z največjim veseljem sledili predstavam in ob koncu »irejali take aplavze in ovacije, katere niso hotele pončati ter željno povpraševati, kdaj bo zopet druga predstava.

— **Iz »Zena na mesecu«.** Danes in jutri vsakokrat ob 3, 5, 7 in 9 zvečer se predvaja v kinu Ljubljanski dvor ob najnižjih ljudskih cenah 2, 4, 6, in 8 Din grandiozni Fritz Langov velefilm »Zena na mesecu«. To krasno in zanimivo filmsko delo nam predstavlja fantastični poet človeštva na luno. Ob največji napetosti gledalec gledamo izstrelitev rakete v vesolje in z njo polet male peščice zemljanov med izvezde. To epohalno filmsko delo Ufe si mora vsakdo ogledati. Jutri v nedeljo se vrši poleg že omenjenih predstav še ena predstava ob 11. dopoldne istotako v kinu »Dvor«. Film je na sporedu samo dva dni, zato naj cenjeno občinstvo z ogledom filma hiti. V filmu sodelujejo Willy Fritsch, Gerda Maurus in Fritz Rasp.

— **Iz »Probuda.«** Redni občni zbor »Probude« z običajnim sporedom se bo vršil v ponedeljek dne 2. junija t. l. ob 2. v Mrakovski restavraciji. — O d b o r.

— **Iz Trgovce Julij Klein** bo v svoji trgovini v Wolfovi ulici razstavljal na zadnji Magolčevi razstavi v Jakopičevem paviljonu razstavljene a ne prodane slike v primernih krasnih okvirjih, ki bodo slikam pripomogli šele do učinka, kakršnega v priprostih, provizoričnih okvirjih na razstavi niso moglo doseči.

— **Iz Zanimivo predavanje.** V torek, 20. maja bo predaval v univerzitetni zbornici g. Desfontaines o geografski panorami Francije, kakor jo človek vidi iz zrakoplova. G. Desfontaines je profesor geografije na univerzi v Lillu in se je ravnokar udeležil kongresa geografov v Jugoslaviji. Predavanje se bo vršilo pod okriljem Francoskega instituta. Začetek ob 18.

— **Iz Mestna klavirna v Ljubljani** prične koncem tega meseca slično kakor prejšnja leta z razvažanjem ledu po mestu. Letos se bo razvažal z avtomobilom tako, da bodo vsi reflektanti postreženi že v zgodnjih jutranjih urah. Reflektanti se vabijo, da sporoče mestni klavirski svoj naslov in številko kosov ledu, ki ga žele imeti dostavljene na dom.

— **Iz Pevske društvo »Ljubljanski Zvon«.** V ponedeljek, 19. maja točno ob 8. zvečer vaja mešanega zbora. Vsi in vse, nastop! Odbor.

— **Iz Odpiranje in zapiranje trgovin v Ljubljani.** Iz vrst trgovskih nastavlencev smo prejeli: Lani je ministrstvo za trgovino in obrt izdalo naredbo z navodili glede odpiranja in zapiranja trgovin, obratov in lokalov ter določilo točne ure. Nekaj časa so trgovci odpirali in zapirali trgovine točno ob določenem času, sedaj pa so nekateri začeli nenadoma trgovine zapirati po normalni uri, tako namesto ob 19. ob 19.30 ali celo 20! Prosimo pristojno oblast, da napravi v tem pogledu red, na cenjene trgovce pa apeliramo, da se drže zakona in naredb!

Moda in ženski kotiček

Dekleta nekdanj in sedaj

Nekaj navodil hčerkam in roditeljem, kako je misliti na bodočnost

Ni še dolgo, odkar se začele služiti vsakdanji kruh hčerke iz tako zvanih belih rodbin. Se pred 50 leti je bilo takih deklet presneto malo, največ en odstotek. Pred 30 leti jih je bilo že več, vendar pa še daleč ne toliko, kakor jih je zdaj. Ženske iz one prve najstarejše generacije — emancipirane, kakor so jih nazivali takrat, so zdaj 70 letne babice, ženske iz druge generacije, katerim je zdaj 45 do 50 let, so se pa temeljito razlikovale od sedanjih po načinu življenja in mišljenja. Takrat so si služila vsakdanji kruh samo dekleta iz srednjih in nižjih slojev, ki niso imela prevelikih pretenzij. Ker so se večinoma sama preživljala in pomagala celo siromašnim roditeljem, so poznala vrednost denarja in zato se jim o razkošju še sanjalo ni. Možitev je pomenila za takratna dekleta skoro vedno popolno izpremembo življenja. Skoro vse so dale po možitvi svojemu poklicu slovo in živele od moževega zaslužka, ki je bil v splošnem skromen, kakor je zdaj. Ker pa so bile že kot dekleta vajene skromnosti, se niso bale te izpremembe, temveč so se pogumno lotile gospodinjstva z malimi sredstvi in v zakonu so bile zadovoljne.

Zdaj pa dorasča tretja generacija, ki se od obeh temeljito razlikuje. Današnja emancipirana dekleta ne prihajajo več izključno iz skromnejših rodbin. Izvesten odstotek tvorijo hčerke premožnih roditeljev. Oče ima morda dobro službo, večje kapitala v gotovini ali drugacnega imetja pa nima. Zato je vzgajal hčerke tako, da bi imele v primeru njegove smrti zagotovljeno eksistenco. In to je navadno v rodbinah kamen spodlitke. Tako vzgojena dekleta so čisto drugačna, nego so bila dekleta prejšnje generacije, čeprav imajo svoj poklic. Ker služijo v taki rodbini, več članov, nastane kopičenje dohodkov in posledica je dokaj visok življenjski nivo. Hčerka ima svojo lepo opremljeno sobo, služkinja mora opravljati tudi ona domača dela, ki bi jih morala in mogla sicer hčerka, roditelji puste navadno hčerki vse dohodke, seveda v najboljši veri, da si bo prihranila vsaj nekaj za doto. Hčerka pa porabi vse za svojo garderobo in zabavo tako, da roditelji skrbijo glede dote niso rešeni.

Taka dekleta so sicer na papirju samostojna, vendar se pa sama ne preživljajo. Preživljajo jih roditelji. To seveda v resnici ni nobena samostojnost. Ker so roditelji tako kratkovidni ali taki slabotni, da si ne znajo priboriti zadostnega respekta in kontrole nad hčerkinimi dohodki in izdatki, postanejo iz hčera navadno princeze, vajene zapravljati denar kar na debelo. Roditelji si mislijo, naj ima sirota nekaj od življenja dokler je mlada, saj nihče ne ve, kaj jo še čaka. S tem ji pa store zelo slabo uslugo, kar se pokaže, ko se hčerka omoži. Navadno pride v mnogo skromnejše razmere, oče ji ne more dati milijona, da bi ji obrestni zadostovale za vzdrževanje doma, moževi dohodki pa večinoma ne zadostujejo.

In tedaj nastane tamljanje in zabavljanje vse vprek. Iz slabših razmer se vsak človek lahko prilagodi boljšim, nasprotno gre pa zelo težko. Varajo se oni roditelji, ki mislijo, da jim bodo hčerke kdaj hvaležne, če so jih razvajali in jim izpolnili vsako željo. Prej ali slej pride dan, ko zabrusi hčerka roditeljem v obraz: »Zakaj ste me pa tako vzgajali.« Pretežna večina razvajanih deklet je trdno prepričana, da mora oče plačevati tako visoko apanažo, da si lahko kot mlada zakonska žena takoj omisli vse, kar so ji mogli nuditi roditelji čisto šele po dolgoletnem težkem življenjskem boju. Oče si pa zopet misli, da je prišel po možitvi hčerke končno čas, ko si lahko odpusti in ko mu ni treba več toliko zaslužiti. In tako pride v rodbinah od mučnih prizorov, ki si stari in mladi medsebojno očita-jo sebičnost. Roditelji, ki so vse to že spoznali in okusili, bi znali marsikaj povedati in dati neizkušeniim dobre nauke.

Pametni roditelji, katerih otroci so že v službi, jim ne puste vsled dohodkov, da

bi denar po svoji volji zapravljali. Nasprotno, strogo zahtevajo od njih, da za hrano in stanovanje sami plačujejo in da poleg tega še kaj prihranijo. Nad njihovimi prihranki vodijo strogo kontrolo. Otroci se navadno jeze, toda na to se starši ne smejo ozirati. Uvidevni roditelji, ki nimajo pripravljenih milijonov za doto, ne puste hčerki pred možitvijo preveč streči. Nauče jo, da si sama opere perilo, zakrpa nogavice in pospravi vsaj tu pa tam sobo ter pomaga materi v gospodinjstvu. Tako se polagoma sama navadi voditi gospodinjstvo, kar ji pride prav v zakon. Pozneje, ko je že omožena, se zelo težko privadi delu, če ga prej ni vajena. Malo je pretencioznih princes, ki imajo tako močan značaj in voljo, da se živijo v nove razmere brez tarnanja in da se čutijo v njih zadovoljne. Večina njih se sploh ne more odločiti za možitve in sicer samo zato ne, ker se skromnih razmer boje. Tako obse- de mnoga dekleta doma, kjer jih čaka usoda starih devic. To je pa življenje, kate-rega ne privošči hčerki nobeni starši.

Najlepše oblečeni narod

Angleži veljajo po pravici za najlepše oblečeni narod sveta. Zanimivo je, da gor- nji deset tisoč ne kupuje oblek v krasnih veletrgovinah Selfridges, Harrods, Barker- se in Gooka v Oxford Street, Regent Street in Kensingtone. Te moderne trgovine, okra- šene z marmorjem, kristalnim steklom, bro- nom in svetlobno reklamo, so namenjene srednjim in nižjim slojem. Vsi oni Angleži in Angležinje, ki hočejo veljati za gentleme- ne in lady, pa kupujejo v Maifaire, v zapad- nem elegantnem okraju v ulicah Bond Street in Berkeley Street, kjer so trgovine sla- vni modnih salonov začeli z Atkinsonom in kjer se dobi najfiniša roba. V nasprotju z modnimi trgovinami, v katerih kupujejo uredni in nižji sloji, so opremljene te trgo- vine razmeroma skromno, pač so pa znor- traj urejene neverjetno razkošno.

Elegantne obleke za gospode

izdeluje atelje

Josip Ježek

LJUBLJANA — Šelenburgova 6

Seveda se cene ravna po odjemalcin. Vse je namreč visoko kvaliteto, obenem pa individualno, narejeno strogo po meri. Klobuk stane v taki trgovini 1000 do 1200 Din, moški čevlji še nekaj več, obleka pa od 7000 Din navzgor. O damskih toaletah sploh ne govorimo. V Old Bond Streetu so celo modne trgovine, kjer prodajajo samo priporočenim odjemalcem, vse druge pa odklanjajo. Napram svojim odjemalcem, samim aristokratom po krvi in žepu, so mod- ne trgovine tako obzirne, da jih po več let ne opozore, da je treba račun poravnati. Te gospodi trežijo izbrani gentlemeni, ki prejema-jo kot uslužbenci modnih trgovin na- ravnost kraljevske plače.

Originalne obleke

Ženske se dele v glavnem v dve skupini. Ena pazijo strogo na to, da ostanjejo vedno neopažene in zato je vsa njihova za- namljivost prilagojena razmeram, v katerih žive. Take ženske nočejo, da bi jih ljudje opazili. V drugo skupino spadajo ženske, ki počenja-jo ravno nasprotno. Vedno in po- vsod si prizadevajo opozarjati nase moške in tudi ženske. To seveda ni vedno v sla- bem pomenu besede. Njihova želja opozoriti nase nima vedno slabega namena, niti ero- tičnega ozadja. Te vrste ženske si ne pri- zadevajo vedno, da bi opozorile nase baš moške. Tudi ženske na najboljšem glasu hočejo opozoriti okolico nase in sicer samo zato, ker žele, da bi se o njih vedelo, da bi se nekatere njihove lastnosti uveljavile, skratka, da bi se ne zdele ljudem povprečne.

Povprečnost se zdi ženskam te vrste moreča vsakdanost, kateri se hočejo iz- ogniti in se dvigniti iz nje nad svojo oko- lico. Zato se njihovo vedenje in nehanje razlikuje od okolice, v kateri žive in sicer bolj ali manj. Če se razlikuje preveč, po- stane kričeče, če se pa drži v gotovih me- jah, je samo originalno. Notranji original- nosti dajejo take ženske navadno tudi na- zunaj originalen okvir s svojo obleko. Rade se oblačijo originalno, to se pravi vedno nekoliko drugače, nego zahteva povprečna moda. Imeti hočejo navadno nekaj, česar nima vsaka. Zato si izberejo za obleko blago posebne barve, kakršnega ne vidimo na vsakem koraku. Izbere si tudi neobičajen kroj, ki se bistveno razlikuje od kroja njihovih prijateljic in znank. Če vlada pač moda okrašenih in kompliciranih oblek, si dajo napraviti izrazito skromno obleko brez vsakih okrasov.

Pa tudi skromnost lahko postane kričeča, če se ne drži v gotovih mejah. Vsak večji korak iz okolice in razmer, v katerih ži- vimo, pomeni originalnost in opozori svet na dotičnega, ki ga stori. Na nekaj je pa tre- ba tu opozoriti. Originalnost v oblekah si lahko dovolijo samo ženske, ki imajo za to dovolj denarja. Originalne obleke ne more- mo nikoli posebno dolgo nositi, ker se vtis- ne vsem tako dobro v spomin, da zadostuje, da jo dama obleče dvakrat ali trikrat, pa bodo ljudje govorili, da nosi vedno isto obleko. Na drugi strani pa nihče ne opazi obleke, kateri je oblekla dama že nešteto- krat, ker je skromna in odgovarja glavnim zahtevam mode. Neoriginalne skromne oble- ke skoro ne nosijo na sebi; znakov svoje starosti dočim se na originalni obleki ti sle- dovi takoj na prvi pogled poznajo. Zato se ne smejo preveč navduševati za original- nost one dame, ki nimajo toliko denarja, da bi lahko imele vsak mesec vsaj eno novo obleko.

Poletje se oglaš

Komaj nekaj pomladnih dni za nami, že se nam zde pomladne kolekcije davno pozabljene. Zdaj mislijo dame samo še na to, kako se bodo oblačile čez poletje v me- stu in pozneje na počitnicah. Zanimanje za najnovejša pomladna vzorca, stare komaj nekaj tednov, je že docela ponehalo. Zdi se, da se oblačijo letos Parizanke čisto druga- če, kakor so se doslej. In že zato, ker gre za nekaj drugačnega, je ženski svet navdu- šen in trdi, da moda še nikoli ni bila tako iznajdljiva, praktična in mikavna, kakor je letos.

Ženski svet zanimajo v prvi vrsti kostu- mi, ki so letos na celi črti zmagali. Vse, kar dame zdaj nosijo, je na svoj način kos- tum. Kostumi dopoldanski, kostumi, ki se nosijo k obedu, popoldanski kostumi in kostumi, v katerih se tako prijetno obeduje v restavraciji, so klasični, črni satenasti, iz moare ali marokena, z belo satenasto bluzo ali pa v barvi orhideje. Popoldanski kostu- mi so iz čipke, voala, moare ali tafta soursie. Kostumi za večer so iz grobežga tila, iz čipk ali celo iz žortža, pošitega z drobnimi bi- serji. In celo vzorci, ki niso kostumi v pra- vem pomenu besede, imajo vsaj nekaj, kar spominja na kostum. V pariskih modnih sla- nih se vidijo toalete iz zelo težkega kre- pešina ali raznih drugih vrst težke svile brez rokavov, da se lahko nosijo zvečer v gledališču, na koncertih itd.

Kadar se govori o tričetrtinskih plaščih, majejo dame navadno z glavami. Mislijo si plašč, segajoč do kolena, ki nima udobnosti dolgega plašča, niti mladostnosti in nepri- siljenosti kratkega. Ne bojte se, letos ne vi- dimo samo tričetrtinskih plaščev, temveč tudi tako kratke, da so samo bolero, pod njimi se pa vidi visok pas. Pod daljšimi plašči, segajočimi pod kolena, se nosi včasih zelo elegantna popoldanska obleka. Navzlic temu, da moda letos tako zelo favorizira kostume, prinaša tudi mnogo dolgih pla- ščev, ki so letos večinoma temnomodni ta- ko, da se lahko nosijo k vsem oblokom. Črn redington okrašen s hermelinovim ovratni- kom, temnomodni pa zahteva kožuvinas- to kravato ali pa lisico.

Lahke poletne obleke se že prikazujejo v vsej svoji mikavnosti in pestrosti. Vse lahke poletne obleke so bogato okrašene s

širokimi volani, včasih položnimi drug pod drugega ali pa so vmes še dolgi deli prosto visečega blaga. Volani niso pravilni, tem- več se ravna njih širina in dolžina po vrsti obleke. Čim nepravilnejše je krilo, tem bolj popoldanskega značaja je obleka. Elegantne dnevene obleke imajo volane, ki so zadaj zelo nizko, spredaj se pa dvigajo. Pri velikih večernih toaletah vidimo nasprotno. Volani so spredaj na robu krila, zadaj se pa dvig- nejo do bokov, kjer tvorijo velik vozal ali pentijo.

Žena in ljubica

Mož v zakonu ni srečen. Legitima že- na ga ne zadovoljuje. Ni mu več všeč, prepirljiva in nervozna je, skratka ob nje- ni strani se ne počuti dobro. Zakaj bi se mučil in jezil? Žensk je na svetu dovolj, na vsak prst jih dobi pet, če hoče. Morda ga bo zadovoljila ljubica, če že ni mogel najti pri ženi tega, kar je iskal. Ljubice so vedno dražestne, vsaj v začetku. Taka je bila tudi ona, od katere moč sedaj beži, dokler ni postala njegova zakonska žena. Njena temeljna napaka je baš v tem, da je zakonska žena. Ljubicam oprostite mo- že, zakonskim ženam pa nobene malen- kosti. Čim postane ženska zakonska žena, začne moč iskati na nji napake, pojavijo se nedostatk, katere je imela že davno pred možitvijo, toda takrat jih ni opazil, čeprav jih ni namenoma prikrivala. Lju- bezn človeka zaslepi.

Moški se ženijo navadno kar tja v en dan, ne da bi dobro premislili, kaj pome- ni zakonsko življenje. Posledica je, da enako povrsno beže iz zakona. Nikoli ali pa zelo redko se pripeti, da moč pomisli, če ni na njem del krivde, da zakonsko življenje ni tako, kakršno bi moralo biti ali kakršno si je bil zamislil. Nikoli ne vpraša svoje žene, če je zadovoljna in srečna. To se mora razumeti kar samo po sebi, če pa se ne, je kriva ona. Mnogi moč so zelo razvajeni, samozvestni in častihlepi. Vedno hočejo biti središče zanimanja, ob- cenjo pa stati kakor maliki v oltarju. Mnogim se hoče občudovanja in prilizova- nja, kakor nekatrim omejenim ženskam, pa tudi mačjeja sočutja, na katerem bo- lehajo mladi študenti. In za take imajo ljubice več razumevanja, nego zakonske žene. Te stvari spadajo sploh k inventar-

in ljubimkanja izven zakona ali pa v naj- boljšem primeru mednih tednov.

Ali pa najde moč pri svoji ljubici res pravo ljubezen, pripravljeno tudi na žrtve? Kar naj zahteva od ljubice žrtve, kakor jih je zahteval od svoje žene in pod ena- kimi pogoji, pa bo videl. So tudi med lju- bicami take, ki morda znajo prenašati z moškim dobro in zlo, toda teh je zelo malo. Ženska, ki postane ljubica zakons- skega moča, stori to malokdaj iz višjih na- gibov. Niti hrepenče žensko v tem pri- meru ne more biti opravičilo. Cela vrsta žensk zna živeti v asketskem samozataje- vanju, ker se jim stidi, da bi bile nekaj, kar ni dostojno značajne žene, ker jim vest ne dovoli uničiti duševnega miru dru- gih žen, ker jim ne dovoljuje ukrasti otro- kom očeta. Značajni moč misli enako ka- kor značajna žena in bi se sramoval lagati in slepariti. Tak moč zna še v tako zaple- tenem primeru najti ravno pot, po kateri pride iz zagate, ne da bi uničil rodbinsko srečo. Zasajeni moč je zatekajo k pra- nemu izgovoru: kaj češ, kaj morem, ona me je zapeljala. Tako priznanje je pa zelo ponižujoče v ustih onih, ki trdijo, da so močnejši.

Fatalno

Ženitbeni posredovalec: Treh mese- cev ki sem jih presedel v zaporu, svoj živ dan ne bom pozabil.

Znane: Kaj so tako grdo ravnali s teboj?

No, lahko si mislite! Grdo ni niti pravi izraz. Jetniški paznik je bil nam- reč oni, ki se je potem mene seznanil s svojo ženo.

Nesreča filmske dive

Ni mogoče, pravi urednik film- ski divi. Sedaj je toliko potresov in po- plav, da vas moram nujno prositi, da s svojo avtomobilsko nesrečo počakate najmanj teden dni. Upam, da bomo po- tem lahko poročali o nji.

Vremenski prerok

Šef vremenske opazovalnice nare- kuje tipkariči vremensko napoved za nedeljo: jasno, kasneje nekoliko obla- čno, mestoma dež.

Dež je nejevolino zategnila tip- karica. In mi smo hoteli jutri na izlet.

No, pa črtajte dež.

Vaclav Kaplicky:

Hiša št. 1376

Portugalska ulica, ki veže Francosko cesto z Lešegradom, je malo znana celo rojenemu Pražanu. Namesto hiš so v tej ozki ulici same visoke stene vrhov, v ka- terih so tu pa tam vrata, ki se navadno ne odpirajo, ker hodijo lastniki vrhov v svoje hiše iz paralelnih ulic. Zato je Por- tugalska ulica tako tiha. Samo zvečer hodijo po nji zaljubljeni parčki, katerih šepetanje pa ne more motiti grobne ti- šine. Niti pijanca, niti stražnika nisem nikoli videl v tej ulici, čeprav sem hodil po nji skoro vsak dan. Njena tišina je bila tem bolj čudna, ker je bila v nepo- sredni bližini glavna ulica, po kateri so ropotali tovorni avtomobili in tramvaji pozno v noč.

Toda bolj nego ta običajna tišina sredi mestnega vrvenja je vplivala na človeka edina hiša v tej ulici. Stala je za viso- kim zidom in z ulice se je videla samo streha in ne cela okna prvega nadstrop- ja, vse drugo je bilo skrito. V steni so bila navadna železna vrata z linico, ki se je odpirala na električni zvonec. Nad vrati je bila električna žarnica, ki pa ni nikoli gorela. Pod njo je bila modra ta- blica, na kateri je bila napisana z belimi črkami hišna številka

1376

Ta hiša je bila od mraka tja do pol- noči vsa razsvetljena. Okna prvega nad-

stropja, opremljena z gostimi žaluzijami, so luč večinoma zadrževala, pač je bil pa vrt skozi prtična okna tako lepo raz- svetljen, da se je človek ponoči čutil odsevu električnih luči med drevjem in grmičevjem.

Nikoli nisem slišal iz te hiše nobene- ga glasu, klicev, godbe ali petja. Vse je bilo tiho, kakor mrtvo. Da ni bila hiša razsvetljena, bi je morda sploh ne bil opazil. Toda zakaj gore po cele noči v hiši vse luči?

Vprašal sem iz radovednosti straž- nika, kdo stanuje v tej hiši. Ni vedel. Tudi več mimoidočih sem vprašal, pa niso vedeli. Nekeč sem pozvonil na želez- nih vratih. Najprej se je odprla linica. Potem je nastala tema. Ključ v kjučav- nici ni zarožljajal. Pozvonil sem drugič. Zopet se je posvetilo v okencu. Končno je zarožljajal ključ v ključavnici. Pred me- noj je stal krepak starec, ki je s čudnimi kretnjami kazal, da je gluhi in nem in da naj se izgubim. Videč, da me ne mika ustreči njegovi želji, mi je zaprl vrata pred nosom.

Glej, moderna Praga! Položaj kakor v srednjem veku. Sijajna snov za detek- tivski roman: skrivnostna hiša sredi Pra- ge, gluhiem, zvest služabnik, mnogo lu- či, gorečih po cele noči... Kaj skrivna ta hiša?

Potem sem opazil, da se ustavi pred to hišo vsako sredo in soboto, včasih tudi druge dni zvečer, krasen avtomobil, iz katerega stopi črno oblečen starejši go-

spod. Včasih je avtomobil takoj odpeljal, včasih je pa čakal pozno v noč. Od šoferja sem zvedel, da je avto last nemškega od- vetnika Reimerja, toda h komu je Rei- mer hodil, šofer ni vedel ali pa ni hotel povedati. Moč spoh ni bil zgovoren.

Skrivnostna hiša v Portugalski ulici me je tako zanimala, kakor da je cilj mojega življenja priti tej zagonetki do dna. Dan za dnem sem hodil mimo te hi- še in kombiniral vse možnosti, toda ved- no se mi je na koncu zdelo, da se motim, ker ni bilo ničesar, kar bi moje domneve potrjevalo. Bilo je še preveč jasno, da ni- sem rojen za detektiva. Njemu bi morala biti igrača pojasniti to skrivnostno so- deč po raznih detektivskih zgodbah, katere sem čital.

Morda se zbirajo v hiši odlični poli- tiki, ki kujejo protidržavne naklepe. Mor- da je tu tajna igralnica, kjer se dobivajo in izgubljajo ogromni zneski. Morda je tu brol splošno obremenjenih razuzdan- cev. Morda se zbirajo tu ljubitelji ko- kaina, opija, morfija...

Vse to je moglo biti, toda kaj je res- nica? Kje je le en dokaz?

Ugotovil sem, da zahajajo v hišo včasih še drugi posetniki, sami moški iz tako zvane boljše družbe. Ta zadeva je postajala zame tako važna, da sem neprestano mislil na skrivnostno hišo. Na policiji sem ta čas zvedel, da je hiša last avstrijs- ke državljanke Amalijske Herzenfeldove.

Neke noči sem se vračal z veselice po Portugalski ulici. Skozi okna skrivnostne

hiše št. 1376 so še vedno odsevale luči v temno noč. Sklenil sem bil priti kon- čno skrivnosti do dna. Nemaraval sem pozvoniti in ko bi mi starec odprl, bi kar siloma vdrl v hišo. Še predno sem pa položil prst na zvonec, sem opazil, da sedi na hodniku dva koraka od železnih vratc onemogel moč v fraku. Glavo je imel naslonjeno na zid, noge so bile iz- tegnjene čez hodnik. Prvi hip sem mislil, da imam pred seboj truplo. Skočil sem k njemu in opazil, da še diha. Komaj slišno je stokal.

Kaj vam je? — sem vprašal.

Neznane: je s težavo za silo odprl oči.

Vstanite vendar — sem mu pri- govarjal.

Ne morem, — je zašepetal nezna- nec s slabim glasom.

Šele tedaj sem natančneje pogledal. Bil je moč petdesetih let, suh, oblečen kakor za ples. Njegov obraz je bil zelo inteligenten.

Frijel sem ga pod pazduho in posta- vil na noge. Čutil sem se, da je bil tako lahek.

Kam naj vas odpeljem? — sem ga vprašal. Bil sem tako zaposlen z njim, da sem bil docela pozabil na skrivnostno hišo, katere zagonetki sem hotel priti še istega dne do dna.

Vseeno... Lahko bi me bili tudi pustili ležati, — je odgovoril neznanec.

Šele tedaj sem se spomnil, da sem našel neznanca prav za prav pred vrati skrivnostne hiše št. 1376 in da je ne-

znanečeva usoda najbrž v zvezi s to hišo.

Naj pozvonim v hiši št. 1376?

Ne, ne, ne.

Prijel sem neznanca pod pazduho in ga vodil. Sledil mi je kakor otrok.

Doma sem ga posadil v naslanjač in mu dal čašico konjaka. Potem sem mu ponudil svojo posteljo. Neznane: ni črh- nil niti besedice. Ubogal me je kakor stroj.

Rad bi zvedel kaj o stanovalcih hiše, pred katero sem vas našel. Že dolgo se zanimam za to hišo, — sem prišel po- govor. Neznane: se je zdrnil in nasmeh- nil.

Zakaj se zanimate za to hišo?

Dan za dnem hodim mimo nje in zdi se mi, da skriva v sebi neko tajno.

Tajno?... Da! Res skriva tajno.

To me zanima.

Saj zdaj prav za prav ne gre več za tajno. Prosim, skuhamte malo čaja.

Vse vam povem.

Ko sem pripravil samovar, je začel neznanec pripovedovati. Njegov glas je bil suh in neprijeten.

Hiša v Portugalski ulici je last grofice Herzenfeld. Zdaj je stara 60 let. Pred 40 leti je bila najlepša igralna na Dunaju. Toda takrat še ni bila grofica. Postala je, ko je bila stara 24 let. Z mo- žitvijo je dobila plemstvo in veliko boga- stvo. Njen moč je bil kmalu po poroki zaradi neozdravljive bolezni ustrlel. Po moževi smrti je živila grofica ločeno od sveta. Občevala je samo s starimi znanci.

Med potujočimi lutkarji

Lutkarstvo se suče okoli Lojzeta — Še dva stebra lutkovnega gledališča — Tudi nežni spol je zastopan

Ze vidim, kako mežikate in kremžite obraze, vi filistri, ki vam ni nobena stvar po godu. Toda sprijaznjeni se morate z mislijo, da boste odslej na vsakem koraku na kmetih videli in se celo priključili potujoči družbi lutkarjev.

Oh, to so res fantje od fare! Kamorkoli pridejo, so vedno na mestu. Pa kako iznajdljivi so in zgovorni, da je kar veselje in smeh poslušati njihove doživljaje za kuhinjskimi. Kjerkoli pa dobiš kak predmet, ki utegne vzbujati njihovo pozornost, ga znajo takoj uporabiti za svrhe, ki so samo njim prirojene.

Zadnjič so vdrugič gostovali na deželi in sicer v Zagorju ob Savi. Mislite, da si kaj belijo glave za potovanje z vlakom ob določeni uri? Še malo ne. Če ni prvi, so še drugi vlaki, ki vozijo do cilja. Glavno je, da pridejo točno ob uri, ko zvonček naznanja občinstvu, da je Gašperček na mestu. — Saj je Lojze še na svetu, ki skrbno

priljublja vso ekspedicijo!

Ah, ta Lojze je res prava tiskana knjiga! Če ga vprašate za eno ali drugo stvar, ali pa za podatke za to in to igrjo, ti hitro izveče iz žepa celo kopico beležk na raznovrstnih barvnih in nebarvnih listkih, med katerimi opaziš polno kovačev in fotografij... kajti on je tudi fotograf, sicer amater, pa vendar fotograf. In kakšne krasne posnetke ti dela s svojo neločljivo skatlico z neskončnim ognjem!

Noben lutkar si ne more misliti dela brez njega. Lojzeta povrh dičijo vse lepe lastnosti dobrega, marljivega in vestnega lutkarja. — Vse posle opravlja najraje sam. Drugim sploh ne zaupa. In po pravici. Kajti on je direktor, impresarij, blazinik, gospodar, el'ktricar, igralec, inšpicient... Skratka, on je vse. — Svet se vrti okoli osi, lutkarstvo pa se gotovo suče okoli Lojzeta. — In zaradi njegovega enciklopedičnega znanja ga imajo lutkarji zelo radi.

— Nocoj? H grofici bi moral priti med 10. in 11. ponoči. Dolgo sem se držal, čeprav je točnost moja navada. Namesto ob enajstih, sem prišel ob dveh ponoči. Ko sem stopil v grofičin salon, sem jo našel na tleh s prestreljeno glavo. Na mizi je ležalo tole pismo... in neznanec mi je pomolil pismo, pisano s težko čitljivo pisavo.

— Čitajte, — je dejal.

»Emil, Ti sam najbolje veš, kako se je vse zgodilo in kaj je zastrupilo korenine mojega življenja in življenja mojega moža. Ničesar Ti ne očitam. Ljubila sem vedno samo Tebe. Vem, da Ti je pogled name odvratel. Opažam, da prihajaš k meni vedno redkeje. Bilo bi grozno, če bi sploh več ne prišel. Zato raje odidem sama.

Tvoja Amalija.

Pismo sem čital s pritajenim glasom. Neznane me je nepremično gledal in ko sem končal, je povesil glavo. Nekaj časa je bilo vse tiho. Začuden sem gledal neznanca. Končno se mi je pa posvetilo v glavi.

— Vi ste Emil, je-li? — sem vprašal tiho.

— Da, je zašepetal neznanec.

Tajna hiše št. 1376 je bila pojasnjena.

Njemu zaupajo, pa tudi neusmiljeno izrabljajo njegovo dobroto.

Še to vam razodenem, da bo njegova slika popolna, Lojze namreč ni bil še nikdar hud v svojem življenju, če je pa kdaj bil, naj mi blagovolj oprostite, da ne bo res hud.

Omenil sem, da je Lojze tudi gospodar. Čeprav spada ta posel v delokrog vrlega Johnsona, se le - ta prav malo zmeni za inventar. Največja Johnsonova skrb je jedrca in pišča. Medta zato, ker se krčevito drži Gašperčkovega načela: »Vse pojde gladko samo da je jedrca in pišča«. — In spominja se tega gesla povsod doma, v vlaku in še celo pri telovadbi. — Da ne pozabim! Johnson je tudi spreten telovadec, sicer majhen in čokat, ki venomer stresa in dviga svoja ramena, vendar pa jezichen tako, da se mu vsak klanja in zaradi ljubeza miru molči. Če pa ne more opraviti s svojim nabrušenim jezikom, si pomaga z zvijačo. — Ta ti je res pravi »kampelce«. — Zato je tudi kot nalašč ustvarjen za Gašperčkovo vlogo. Njemu do piščice pristaja izrek: »Podajaj vloge, kakor jih sam čutiš.« Gašperček mu je tedaj »alter ego!« — Mislim, da mu je težko najti pri naših lutkarjih vrednega kompanjona. — In vsega tega se fant zaveda. Če mu ni kaj prav, te takoj postavi pred alternativo: »Tako in nič drugače, sicer Gašperček ne igra... Pika«. — Vsi se seve takoj pokore, kakor pred božanstvenim bitiem.

Včasih se mi zdi, da se niemu godi slično, kakor Gašperčku na odru. On je res verja inkarnacija Gašperčkovega trpljenja za doseženega smotra v življenju.

Tretja kapaciteta in stebra lutkovnega ansambla je dični Stane, bodoči in obetajoči inženir ali arhitekt. Naj mi oprostite, če se danes ne vem, kaj prav za prav študira na visoki šoli.

Stane je res lutkarski igralec po božji volji Neoporečno močan talent. — Že ob zibelki so mu rojenice prorokovale lutkarsko kariero. In on se je tega seve okoristil v polni meri. — Zaradi njegove uglednosti v družbi mu najbolj dišijo vloge princev in kraljev. Ne zametuje sicer karakternih vlog, pri katerih se odlikuje in prednjači v podajanju izvrstnih tipov: starca, gostilničarja, skrata itd... Njegov večni njam, njam... v vlogi skrata se povsod razlega, zlasti pa pri obedu. Če je miza dobro obložena, mu sekundira ostali zbor s ponavljajočim njam, njam... to pa to, dokler ni več sledu po jedrca na krožniku. — Ko pa čuti, da ima dovolj, vzame v roke kitaro in s svojimi nežnimi prsti, obrobjenimi z zlatimi prstani, zabrenka in

zapoje po vrsti vse narodne pesmi. Če je kje slučajno harmonika, jo vleče do odhoda vlaka. — Pevec je še, klavir igra in kaj še vse... Ne vem! Saj človek si ne more vsega zapomniti v tej pisani družbi! Pa je tudi dostojen oboževatelj lepote drugega spola...

Res vseskozi zanimive in efektne slike sledijo slikam, kakor v kinu. Najraje bi ostal kar med njimi, saj tu ni treba plačati vstopnine, ne raznih taks... Najbolj zakrknemu človeku se mora vzbuditi humor in pomlajenje. Priporočam onim, ki se žele pomladiti, naj nikar ne hodijo k Voronovu... Naj se raje pridružijo taki potujoči družbi ob nedeljah, pa jih bodo milile vse posvetne skrbi.

Moj bog! Kmalu bi prezrl nežni spol, ki je tu tudi zastopan. Stori bi prav gotovo neodpustljiv greh, če bi ga malomarno pustil, zlasti še, ko sta Ela in Meri tako mihi in očarljivi s pogledi nasproti njima sedečega kavalirja. — Drugače pa prva igra vloge čarovnice in jih podaja tako resnično, da se otrokom kar ježijo lasje, ko odleti čarovnica na metli s pozorišča. Druga pa podaja nežne vloge, kot je pač sama nežna in vitka, kakor srnica na trati in se poglubi v vlogo tako resno, da ji kar žare oči v sovraštvo do mačeh, ki je ukazala lovcu Radimiru, naj jo v gozdu umori in prinese njeni jeziku kot dokaz izpolnjenega ukaza.

Pa naj še kdo poroče, da ni to umetnost! Zelo inteligentni se mi zde oni. Pa ne samo zde se mi res pravi metniki so. Zato se tudi neumetniki, ki vstopajo v njihov krog, po sili razmer izločajo iz njihove družbe, ker namreč opažajo v njih potence, s katerimi je treba resno računati. — Pa kako so literarno naobraženi!

Zato priporočam: Nikar omalovaževati njihovega stremeljenja in delovanja, ker te utegnejo v družbi osramotiti tako elegantno, da te mine za vselej volja dotakniti se teh praviljčnih oseb, katerim je namenjena vzgoja našega podmladka v spoznavanju resnice, pravice in ljubezni do lastnega naroda. — ič.

Omejeno eksperimentiranje

V manežo stopi cirkuški ravnatelj in pravi: Slavna gospoda! Požiralec mečev Alvara Gimpelli ni dobro razpoložen in zato drevi ne bo mogel nastopiti. Zdravnik mu je prepovedal in mu predpisal naistozijo dijeta. Zato drevi Gimpelli mečev ne bo požiral, pač pa manjši kuhinjske nože in škarjice.

Še o mayerlinški tragediji

Tragedija prestolonaslednika Rudolfa in njegove ljubice Marie Vetser še vedno zanima svet, čeprav je minilo od burne noči v Mayerlingu skoro že 50 let. V najnovejšem času sta nastopila dva francoska avtorja, ki sta prikazala mayerlinško tragedijo v novi luči. Prvi je Claude Auet, katerega članek smo nedavno priobčili. Možno je bil prepričan, da on edini pozna resnico o mayerlinški tragediji in da je s tem upravičen napisati o njej roman. Zdal se je pa izkazalo, da se moti.

Polavil se je namreč še en pisatelj, ki pravi, da se je sestal v Londonu večkrat s hčerko Marie Vetser in prestolonaslednika Rudolfa in čuti potrebo igrati v tej tragediji vlogo nekakšnega maščevalca. To je pisatelj Sersieus, katerega Claude Auet zdi javno dolžni, da je njegova zgodba izmisljena z namenom, da napravi reklamo za svojo poznejši roman. Pa tudi Auet sam ni ostal brez očitkov. Literarni kritiki mu namreč očitajo površnost in malomarnost, s katero se je lotil mayerlinške tragedije, ki jo je treba pojasniti z zgodovinskimi dokumenti, ne pa s praznimi govoricami in brbljanjem starih bab. Auet sicer pravi, da je resnica samo ena, pozabil je pa omeniti, da ima vsak človek svojo resnico, ki se razlikuje od resnice drugega, kakor: luč od teme, Mayerlinška tragedija še vedno ni točno pojasnjena.

Najboljše, najtrajnejše, zato najcenejše!

Darujte za slepce!

Elegantni svet

si nabavlja potrebna oblačila le pri tordki

Apertne pomladne novosti za obleke, površnike, trenchcoate itd. Dežni plašči, perilo in drugi modni predmeti

Dražo Schwab, Ljubljana, Dvorni trg 3

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakah. Za odgovor znakalo - Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo - Najmanjši oglas Din 5-

Obvestilo

Specijalni atelje za črkoslikarstvo se je preselil iz Tržaške c. 11 v Subičevo ul. 3 (poleg policijske uprave). — Lud. Strukelj. 1617

Telefon 2450

ovojni papir vse vrste H. Skala, Ljubljana Mirje 4. 1612

MODROCE

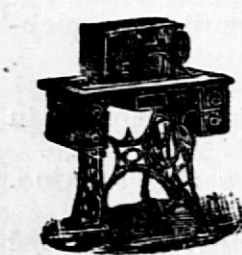
la afrik močno blago Din 240.— spodnje modroce, mreže, posteljne odeje najcenejše kupite pri

RUDOLF SEVER

Marijin trg 2
Zahtevajte vzorce! 29/T

I. Stjepušin

ZAGREB, Jurjevska 57
priporoča najboljšo
tambure, žice, škole,
partiture i ostale potrebnosti
za sva glazbala. —
Odlikovan na
pariskoj izložbi
Cjenici franko.

F. Batjel, Ljubljana.
Karlovka cesta 4

Šivalne stroje dobite najceneje, ako jih kupite direktno iz glavnega skladišča v veliki izbiri. — Ceniki franko. — Prodaja na obroke.

Pisarniška soba

s souporabo telefona v sredini mesta se odda v najem. Naslov v upravi lista. 1596

Za penzioniste

ali letovišarje posebno prikladno 7 jehov veliko posest, obstoječo iz livade s sadonosnikom, vinograda, gozda in še dobro ohranjene zidane hiše, poceni prodam. Ogledati v Platinovcu št. 31. Od železniške postaje Grobelno 20 minut oddaljeno. 1619

Samostojno služkinjo

ki zna kuhati, ima veselje do otrok ter zna in hoče opravljati vsa dela, sprejemam proti dobri plači. — Ponudbe pod »Samostojna/1624« na upravo.

Gostilno v Zagrebu

na prometnem kraju blizu glavnega kolodvora, lepo opremljeno in z lepimi velikimi prostori prodam radi prevzema drugega podjetja. Ponudbe na naslov: Vlado Labričić, Zagreb, Hica 131. 1621

Družabnico

s 50.000 Din ali več sprejme trgovec. Ponudbe poslati upravi pod šifro »Družabnica«. 1623

Telefon 2450

bukovno oglje v vsaki množini H. Skala, Ljubljana, Mirje 4. 1611

Starejša gospodična

70.000 Din, išče starejšega gospoda za moža. Dopisi pod: »Dobrobrščna« na upravo lista. 1600

Uradnik

odvetniški sollicitator, knjigovodja, slov., srbo-hrv. in nemški korespondent, stenograf in strojepisec, išče mesta v odvetniški pisarni ali večjem trg. podjetju. Ponudbe pod »Večletna praksa/1579. 1579

Sirarskega pomočnika ali vajenca

ki je že delal v sirarni, a bi se hotel še priučiti izdelovanju ovčjega in kravjega sira, sprejemem. Pojasniti daje Sirarna Jarkovac, Banat. 1620

Klavirje

pianine, harmonije prodaja, izposljuje, popravlja in čisto uglašuje najceneje, tudi na obroke, tovarna klavirjev WARBINEK, Ljubljana, Gregorčičeva u. 5, Rimska cesta 2. 1487

Razstavljalci jubilejnega velesejma!

Prevzamem vsa aranžerska dela. Cenjene ponudbe na upravo pod »Dobro aranžer — 1474.« 1474

Poceni in vendar najboljša je SEVERJEVA OTOMANA

s 32 peresi v sedežu in 4 v zgavlju; velikost 185 x 78

Cena Din 570.— do 850.— po izbiri preobleke. — Zahtevajte vzorce!

RUDOLF SEVER, Ljubljana,
Marijin trg št. 2

najboljši material!

Vsa pleskarska in ličarska dela

izvršuje točno, solidno in po konkurenčnih cenah pod garancijo

J. HLEBŠ

pleskarstvo in ličarstvo Ljubljana, Sv. Petra cesta 33.

Tesan les

popolnoma suh, za takojšnjo uporabo, za stavbe ima stalno v zalozbi Ilirija, dr. z o. z., Ljubljana — Dunajska c. 46, telefon št. 2820. 47/T

Hišni posestniki!

Kateri hišni gospodar odda stanovanje 1 ali 2 sob in kuhinje mirni družini pet oseb za mesec avgust ali prej, v mestu ali periferiji. Plačam mesečno najemnino 3-400 Din. Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Snažnost/1589. 1589

Krušno moko

in vse mlevske izdelke vedno sveže dobite pri

A. & M. ZORMAN

Stari trg 32, Ljubljana.

POMLADNE NOVOSTI

ZA OBLEKE, PLAŠČE, POVRŠNIKE ITD. ITD.

PRI

NOVAK-U LJUBLJANA
KONGRESNI TRG 15

V VELIKI IZBIRI IN NAJCENEJE!

Brez posebnega naznanila

Potrji globoke žalosti naznanjamo pretužno vest, da je naša nad vse ljubljena soproga oziroma mamica, hčerka in sestra, gospa

MARICA VESEL
ROJ. ŠKULJ

soproga trgovca

dne 16. t. m. po kratkem trpljenju, odtrgana od največje materinske srece, previdena s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspala. Pogreb nepozabne pokojnice bo v nedeljo, dne 18. maja t. l., ob 3. uri popoldne iz mrtnišnice, Stara pot št. 2, na pokopališče k Sv. Križu. V Ljubljani, dne 16. maja 1930. 7224

Josip Vesel, soprog, in rodbina škulj.

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica šte. 50 (v lastnem poslopiu)

Obrestovanja vlog, nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predumi in krediti vsake vrste, eskompt in inkaso menic ter nakazila v tu in inozemstvo safe - deposits itd. itd. itd.

Brajojavke: Kredit, Ljubljana — Telefon št. 2040, 2457, 2548 Interurban 2706 2906 87-L

Van Dyckova slika izginila

Namesto zaboja z dragoceno sliko so pripeljali v London kovčeg, poln ostrig

Češkoslovaška javnost se zanima za skrivnost slike slavnega slikarja Antona van Dycka (1599 do 1641.), katero so bili poslali iz Prage na prodaj v Pariz ali po potrebi tudi v London, pa je nekje med Parizom in Londonom brez sledu izginila. V Parizu je bil nedavno aretiran neki Klinger, ki je poleg drugih spremljal sliko, ker je bil osumljen, da ve, kje je dragocena umetnina izginila. Zadeva še zdaj ni pojasnjena in oblasti napenajo vse sile, da najdejo vsaj sledove, če ne bo mogoče najti slike same. Prvotno so mislili, da gre za sliko Antona van Dycka samega, pozneje se je pa izkazalo, da gre za sliko njegovega nečaka Filipa van Dycka.

Vse kaže, da je izginila dragocena slika v Parizu. Spremljal jo je tudi neki Vojnar, ki je v pogovoru z novinarji opisal vse podrobnosti senzacionalnega dogodka. 16. aprila je pozval senator dr. Mazanec Vojnara, naj odpotuje kot njegov zaupnik v Pariz. Vojnar je prišel v njegovo pisarno, kjer se je seznanil z nekim Jelinko, Klingerjem, Mazancevim tajnikom. Fako in slikarjem Kohoutom. Njegova naloga je bila paziti na velik zaboj s sliko, katerega je bilo treba prepeljati iz Prage v Pariz. Mož je dobil 14-dnevni dopust. 17. aprila so poslali zaboj s sliko v Pariz kot prtljago. Vojnar je dobil fotografijo slike, shranjene v zaboji. O prodaji ali zavarovanju slike ni ničesar vedel. S prodajo slike ni imel ničesar opraviti, bil je odgovoren samo za prevoz iz Prage v Pariz. V Parizu so carinski uradniki pozvali spremljevalce dragocene slike, naj vsebino zaboja deklarirajo. Vojnar je odgovoril, da slika še ni ocenjena in da hočejo poiskati baš v Parizu izvidenca, ki bi jo ocenil.

Pri tej priliki je prvič videl sliko. Prepričal se je, da je res slika, katere fotografirano reprodukcijo je nosil v žepu. Prišli so velikonočni prazniki in oba dni je ležal zaboj s sliko na carinarnici v Parizu. V torko po veliki noči je pa Klinger izjavil, da se je našel v Londonu kupec, ki bi bil pripravljen plačati za sliko več milijonov. Točnega naslova londonskega kupca mu Klinger ni povedal. Treba je bilo torej odpotovati s sliko v London. Zaboj so na carinarnici dvignili in Vojnar je bil trdno prepričan, da je vse v redu in da bo dragocena slika varno prepeljana v London. Zaboj s sliko je postal v London s kolodvora Klinger, ki je Vojnaru takoj izročil potrdilo. Konec manjka!!

Popoldne istega dne — bilo je 24. aprila — je nastal prepričeval Klingerjem in drugimi spremljevalci dragocene slike, toda Vojnar se za to ni zmenil, misleč, da preprič slika nima nič opraviti. Na carinarnici v Folkestonu so pa čakali Čehe carinski uradniki in jih odvedli v posebno sobo. Pokazali so jim seznam blaga, katerega je prepovedano uvažati v Anglijo. Vojnar ni razumel, kaj cariniki s tem mislijo. Tedaj so ga pa odvedli v skladišče in mu pokazali kovčeg, na katerem je bil nalepljen listek z napisom »Tobak«. Zadevali so, naj kovčeg odpre. Vojnar je zahteval odklonil, češ, da kovčeg ni njegov in da sploh ne ve, kaj je v njem. Cariniki so majali z glavami in takoj so domnevali, da imajo opraviti s tiho-tapci. Telefonirali so v Calais in drugim carinarnicam, toda tam so ugotovili, da je vse v redu. Tedaj so sestavili z njim protokol in mu vzeli vse dokumente.

Zasliševanje je trajalo od 9. zvečer do 2. ponoči. Ub 2. je Vojnar izjavil, da je strašno utrujen in da naj ga zaslišujejo še drugi dan potem češkoslovaškega konzulata. Prenočiti je moral v posebni sobi. Drugi dan se je zasliševanje nadaljevalo. Zopet so zahtevali, naj odpre kovčeg in zopet je Vojnar zahtevo odklonil. Končno so cariniki

sami odprli kovčeg in tedaj se je v splošno presenečenje izkazalo, da so v njem ostrige. Neki carinik je še razočarano pripomnil: Da, ostrige in še te slabe.

Sele tedaj je bil Vojnar izpuščen. Takoj se je obrnil na londonsko policijsko ravnanstvo s prošnjo, naj se za zadevo zavzame. Toda policija se za njegovo prošnjo ni zmenila. Zato se je vrnil v Pariz in s slikarjem Kohoutom sta policiji ovadila Klingerja, ki je bil ta čas že odpotoval iz Pariza. Vojnar je bil prepričan, da je Klinger v Parizu zamenjal kovčeg z ostrigami za zaboj, v katerem je bila dragocena van Dyckova slika. Ker je bila nedelja, je bil na policiji samo službujoči uradnik. Vojnar je moral počakati do ponedeljka. V ponedeljek je pa šla iz Pariza v vsa večja evropska mesta tiralica za Klingerjem, katerega še zdaj zamaš iščejo.

Evnuhi namesto ženske policije

Tudi Egipt hoče dohiti v napredku evropske narode in dokazati Angležem, da zna živeti brez njih. Med drugimi reformami v Egiptu je na dnevnem redu tudi reforma policije. Poleg moške hočejo uvesti tudi žensko policijo, ne vedo pa, kakšne ženske bi bile pripravne za policijsko službo. Listi so razpisali anketo in dobili odgovore, ki si dijametralno nasprotujejo. Nekateri pravijo, da bi morale biti v policijski službi samo lepe ženske, ker bi se vsi moški sramovali stati pred njimi kot zločinci in tako bi število zločinov močno padlo. Drugi pa menijo, da bi morale služiti pri policiji najgrše ženske, kajti pred lepimi bi nihče ne imel respekta.

Oblasti si niso znale pomagati iz zadrege. Če bi se bile odločile za lepe ženske, bi bile ogorčene grde, če bi pa sprejele v policijsko službo grde, bi se zamerile lepim. Najbrž ženski sploh ne bodo sprejemali v policijsko službo, temveč si bodo pomagali z evnuhi, češ, da lahko samo evnuhi brez vsake sentimentalnosti opravijo z moškimi in ženskimi zločinci.

Napoleonov prehod čez Alpe

Komaj se je vrnil Napoleon po 18 mesečni odsotnosti iz Egipta, je napravil 1. 1799 prvi državni prevrat in takoj se je pripravil na vojno, v katero se je bila Francija ta čas zapletla. Odločilni udarec je hotel zadati sovražniku v severni Italiji, katero so bili zasedli poprej s pomočjo ruske armade Avstriji. Toda Bonaparte je hotel in moral sovražnika presenetiti in mu pasti v hrbet. Zato si ni izbral poti ob morju, katero je bil ubral pred štirimi leti, temveč je sledil primeru slavnega vojskovodje Hanibala, kateremu seveda ni bilo treba vleči s seboj topov. 2000 let so imeli zasneženi alpski grebeni mir in imeli bi ga bili še dolgo, da se ni napotil preko njih drugi slavni vojskovodja s svojo zmagovalno vojsko.

Napoleon je spretno potegnil avstrijske vohune, ki so mislili, da zbira pečico svoje vojske v okolici Dijona, kjer hoče z njo manevrirati. Skrivaj je pa pripravil Napoleon izbrano armado za vpad na sovražno ozemlje pri Zenevskem jezeru. Sklenil je napotiti se z glavno armado, ki je štela 42.000 moških in 6000 konj, preko alpskih grebenov, kar je tudi storil. 14. maja 1800, torej pred 130 leti, je Bonaparte nastopil s prvimi četami svoje vojske zgodovinsko pot preko Alp. Ne meneč se za te-

žave, ovire in nevarnost, je korakala armada točno po načrtu med sviranjem vojaškega orkestra, dokler ni dosegla vrha St. Bernharda v veliko presenečenje menihov - bernardincev. Vojaki so sami vlekli poedine dele topov po strmih skalah in pri presenečenih menihih so se zadovoljili samo z enournim počitkom in s skromnim okrepčilom.

Pastir, ki je vodil Napoleonovega meza in ki seveda ni imel pojma, kdo sedi na utrujeni živali, je dobil za nagrado hišo in dvorec, kakor v pravljici, toda iz pravljice je nastala grozna resnica, ko se je Napoleonova armada srečno spustila z alpskih grebenov in se pojavila pred sovražnikom kakor strela iz jasnega. Presenečenje se je v polni meri posrečilo in posledica je bila vredna truda in žrtve. Sovražnik je tako malo pričakoval Napoleona, da je pisal poveljni sovražne vojske svoji ljubici v Pavijo, da je na varnem, čeprav je čez 12 ur vkorakal v mesto Napoleon s svojo armado. V petih dneh je bila pot čez Alpe končana. Napoleonov prehod čez Alpe ni bil sicer tako sijajen in drzen, kakor oni ruskega generala Suvorova, zato pa je zahteval razmeroma manj žrtve. Gotovo je, da je bila že s samim prehodom Napoleonova zmaga do polovice dobljena.

Najbogatejši ljudje

Človek bi mislil, da so najbogatejši ljudje v Ameriki, toda v resnici imajo največ zlata v državnih bankah Argentinci, za njimi pa Francozi in šele na tretjem mestu so Američani. Po zlatem zakladu v državni blagajni se meri bogastvo države in s tem do gotove mere tudi blagostanje njenih prebivalcev. V New Yorku, Chicagu in drugih ameriških mestih je največ milijarderjev in milijonarjev, ameriške državne banke imajo po količini največ zlata na svetu, kar pa ne velja povprečno glede števila prebivalstva.

Te dni je izšla statistika »Federal Reserve Bank«, iz katere je razvidno, da so najbogatejši ljudje na svetu Argentinci. Če bi argentinske banke odprle svoje tresore in razdelile vse zlato med državljane, bi dobil vsak Argentinec 40 dolarjev in 40 centov, ali v naši valuti okoli 2300 Din. Če bi francoske banke razdelile svoje zlato med državljane, bi prišlo na vsakega 39 dolarjev in 50 centov, v Ameriki bi pa prišlo na vsakega državljanina samo 32 dolarjev. Največ zlata ima Amerika, kateri sledijo po vrsti Francija, Anglija, Nemčija, Japonska, Argentina, Italija itd.

Konec nemoralne dinastije

Malokatera dinastija je imela toliko morganatičnih zakonov, kakor hessenska. Pa ne samo z morganatičnimi zakoni, temveč tudi z metresami se je ta dinastija odlikovala in proslavila. Njenemu koncu je posvetil J. Kühn knjigo, katero je napisal na temelju dokumentov, najdenih na Dunaju, v Berlinu in Kasselu. Kühn opisuje razmere na hessenskem dvoru v letih 1821 do 1866 tako napeto in zanimivo, da se čita njegova knjiga kakor roman. V knjigi je opisano življenje dveh »Kurfürstov« in dveh žen. Hessenski deželni grof Wilhelm je imel 60 nezakonskih otrok. Njegov naslednik, tudi Wilhelm, je imel sicer zakonsko ženo, prusko princeso, obenem pa tudi ljubico, zlatarjevo hčerko Emilijo Ortlepp, kateri je podelil plemstvo in imel z njo 8 otrok. Vse je sijajno preskrbel z denarjem in veleposesti. Ta »grofica« je dobila sčasoma tako moč, da je cela desetletja vladala v »državi« svojega ljubčka in da je bila deležna knežjih časti. Njeno moč je strla šele revolucija l. 1830. Ko se je moral ljubček ločiti od nje, je vzdihnil, da so mu vzeli vse in da naj mu vzamejo še življenje.

Njegov sin ni bil nič boljši. V Bonnu, kamor je bil izgnan, se je seznanil z ženo ulanskega častnika Gertrudo Lehmann. Kupil jo je od njenega moža in jo dal

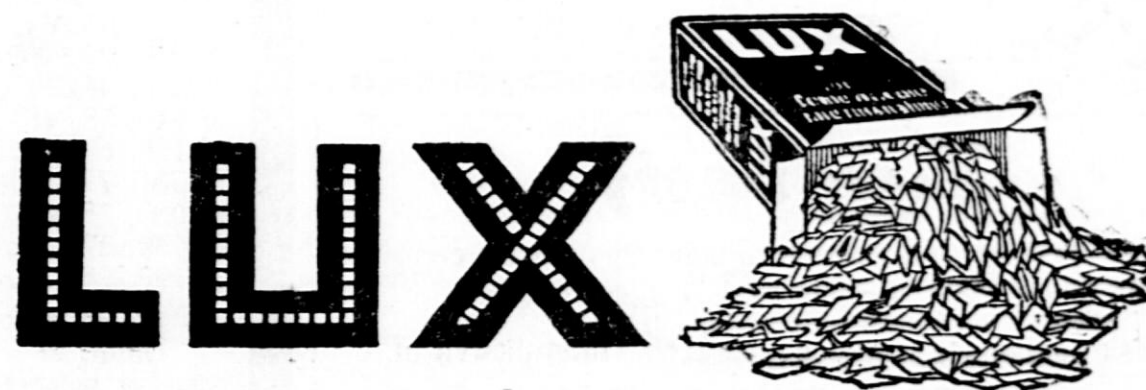
Dokrivala, s katerimi se ravna pravilno, trajajo večno.

Volnena pokrivala zahtevajo veliko skrbnost pri pranju, tako da ne izgube svojo prvotno lepoto in toploto, ki so njihove glavne prednosti.

Namočite Vaša pokrivala v dragoceno Lux-ovo peno, stiskajte jih v peni nekoliko minut ter jih nato skrbno izperite.

Varate se, ako mislite, da se pokrivala morejo prati na vsaki poljubni način in z vsakim poljubnim pralnim sredstvom.

Uporaba Lux-a Vam se izplača.

prepeljati v Kassel, ko se je bil pomiril s svojim očetom. Doma je bil brž prelevil v baronico Schaumburg in se oženil z njo. Prav nič ga ni motilo, da je njegova mati prepovedala svojim otrokom občevati »s to kreaturo«. Pozneje je postala bivša žena ulanskega častnika celo kneginja. Imela je devet otrok. Prusi so l. 1866 anektirali deželo njenega moža in to je bil konec njegove dinastije.

Obupane matere

Zadnje čase se množe primeri, da matere obupajo. Iz Amerike je prišla nedavno pretresljiva vest o materi, ki je v obupu ustrelila sedem svojih otročičev, ker jih ni mogla preživljati. Imela jih je dvanajst, delala je noč in dan, pa ni zaslužila toliko, da bi mogla nasititi vseh dvanajst lačnih želodcev. Primeri, ko si mati konča življenje in vzame s seboj v grob svoje otročiče, se kot rečeno množe. Zdaj jih je že toliko, da ni mogoče molče preiti preko njih.

Zakaj se tako mrti ubije in zakaj ubije svoje otroke? Od veselja? Od prevelikega blagostanja? Ne, vedno v najhujši bedi ali v neznojni žalosti. Taka mati ni nikoli sebična, temveč v večini primerov prava mučenica materinske ljubezni. Lahko je govornik o tem, da bi morala pustiti živeti vsaj otroke, če je sama obupala nad življenjem, ker ni mogla prenašati bede. Toda kdor se more živeti v dušo obupane matere, se bo čutil, da ni pustila otrok na svetu, ki je bil tako brezsrčen, da je zakrivil njen obup in prerano smrt. Sama bi se gotovo znala preživljati, sama bi lahko dobila službo, sama

bi našla stanovanje in sama bi se že kako prebila skozi življenje. Ko pa čuti, da so njene sile preslabe, da bi služila kruh tudi otrokom, ko je z otroki nihče noče sprejeti v službo, ne na stanovanje, ko vidi, da trpe nedolžni otročiči lakoto, se je polasti obup. Komu naj izroči otroke? Boji se zaupati jih človeški brezsrčnosti, katero je tako temeljito spoznala, da jo je mimoloma veselje do življenja.

Taka uboga, nesrečna žena se pred smrtjo gotovo stokrat vpraša, kaj bo z njenimi otroci, kadar nje ne bo več. Muč jo vprašanje, kdo bo skrbel za nje, kdo jih bo vzgajal. In v duhu že vidi strašno perspektivo življenja otrok, navezanih na človeško »dobrodelnost«. Ni prav, da vzame v grob tudi svoje otroke, toda mnogo krivice je obsojati za tako dejanje samo mater. Krivda je na vsej človeški družbi, ki navzlic visoki pesmi o socialni pravičnosti mrti s prstom ne gane, da bi zapuščenim materam z dečo za silo zagotovila eksistenco. Stara francoska prislovica »Cherchez la femme« bi se morala v primerih prostovoljne smrti mater z otroki nekoliko izpremeniti. Nad trpljenjem mater in otrok bi morali čisto pravilneje zaklicati »Iščite moža!« In pokazalo bi se, da je glavni krivec baš oče nesrečnih otročičev.

Pred sodiščem

— Obtoženec, ko ste torej vlomili v banko, ste vzeli samo zlato nalivno pero. Čemu ste pa potem hoteli navrtati blagajno?

— Hotel sem vanjo položiti nalivno pero.

Augustus Muir

Krog zločinov

Roman

Moža iz Scotland Yarda

Visok, plečat mož, ki je sedel v pariški kavarni sredi rue Braccio, je odložil novine in vstal. Zamisljeno je stresel pepel iz pipe in krenil čez cesto. Na drugi strani ga je pozdravil debeluhast mož nizke postave s črno brado.

— Vse v redu, Jackson? — je vprašal debeluh.

Detektiv-inspektor Jackson je priklimal.

— Iskal sem ta kraj celih dve uri. Če imate tiralico, Hastings, opraviva to še danes.

Hastings se je prijel za žep na prsih, češ, tu je tiralica, potem sta pa krenila proti severnemu koncu ulice, kjer sta se ustavila pred preprostim hotelom. Odprta hotelska vrata so bila okrašena z dvema grmičevoma zimzelena v poslikanih košaricah, nad vhodom je bil na napis: »Hotel Braccio. Lastnik Jules Benoit.«

— To je ta preklicani kraj, — je dejal Jackson.

Hastings mu je sledil v vežo in stopil vstran, dočim je stopil njegov prijatelj k svetloslasi ženi, sklonjeni nad

knjigami pri blagajniškem okencu tesne pisarne.

— Ali stanuje v tem hotelu gospodična Langtonova? — gospodična Molly Langtonova? — je vprašal v dokaj gladki francoščini. — Jaz sem Rutherford. Sporočite ji, prosim, da bi rad govoril z njo.

Žena je poklicala vratarja in mu velela poklicati gospodično Langtonovo. Gosta je pa prosila, naj sedeta.

Ko je Jackson izjavil, da se piše Rutherford, se je Hastings zasmehal. Ko sta pa sedla blizu vrat, je zašepetal:

— To je bila imenitna ideja, Jackson! Kako dolgo nameravate vleči tega angelčka za nos?

— Saj sem vam rekel, da bo še danes vse končano, — je odgovoril detektiv-inspektor Jackson in primaknil svoj stol bliže tako, da se pri okencu ni slišalo, o čem se pogovarjata.

— Čim prej gospodična Langtonova zve, da sva iz Scotland Yarda, tem bolje bo.

— Ko ste snoči telefonirali predstojniku, — je vprašal Hastings, ste-li omenili, da ste govorili z njo med vožnjo čez Rokavski preliv?

— Govoril sem res z njo, zvedel sem pa zelo malo. Predstojniku sem dejal, da bi kazalo to zadevo za nekaj dni odložiti. On pa zahteva, da jo takoj aretirava. Misli namreč, da jo lahko mogla prisiliti, da nama izda svoje bajdaše. Kar se mene tiče, moram odkrito priznati, da prav resno dvomim o tem.

— Ah, dvomite menda zato, ker ima

to dekle lep obrazek, — je menil Hastings. — Vse bo sklepatala, samo da reši svojo kožo. Vi ste malo sentimentalni, dragi moj. Stavim glavo, da nama izda vse, čim ji ožubiava, da sama ne bo kaznovana. Sprejemate stavo?

— Ne, — je odgovoril Jackson. — O tem dekletu imam svoje posebno mnenje. Mislim, da ni tako pokvarjena, kakor se zdi. Priznam pa, da mi ne gre v glavo, kako se je zapletla v to ponarejalsko afero.

— Za to govore dejstva, moj dragi, dejstva.

— Dopusčam dejstva. Mar jih nisem odkril jaz? Ne tajim, da je včeraj pripeljala iz Anglije mnogo ponarejenih bankovcev, izborni skritih v usnjem kovčegu. Morda je v službi lopovov, ki so zadnje mesece preplavili Evropo s ponarejenimi denarjem.

In vi še mislite, da ni docela pokvarjena?

— Mistlin.

Hastings se je čimeno zasmejal in močkal.

— Da ne pozabim, kakšen je bil njen kovčeg? — je vprašal čez nekaj časa radovedno. — Predstojnik snoči ni imel časa pojasniti mi vse podrobno — mudilo se mi je na vlak, da prispeim s tiralico v Pariz pravčasno.

— Ponarejeni bankovci so bili skriti pod vzorci parfuma v dvojnem dnu kovčega. Carina je plačana vnaprej, kovčeg na carinarnici odpro in povsod gre gladko naprej.

Hastings je tiho zašepetal.

— Kdo pa je ona?

— Ničesar ne vem o nji. Ničesar — do včeraj. Zato se ne strinjam s predstojnikom. Čim sem mu telefoniral, kaj sem odkril, je dejal, da jo je treba takoj aretirati. Obljubil je, da boste zgodaj jutraj s tiralico tu.

— Radoveden sem, kako se bo zvijala, ko spozna, da je v pasti.

— Vstal je in stopil k okencu hotelske pisarne.

— Je tu v veži kotiček, kjer bi lahko govoril z gospodično Langtonovo med štirimi očmi? — je vprašal.

— Je, gospod.

Svetlolaska je pokazala čez vežo na odprta vrata, vodeča v posebno sobico, namenjeno sprejemanju gostov.

— To zadostuje.

In z izrazom neskončne potrpežljivosti na obrazu je sedel detektiv-inspektor na svoje mesto.

Izsledena

Ko se je začelo trkanje na vrata spalnice št. 17, je stanovalka, hodeča nervozno sem in tja po obledeli preprogi, prestrašeno odskočila, kakor da ji hoče nekdo zadati smrtni udarec.

Krčevito stisnjene pesti je pritisnila na hča in iz oči ji je odseval strah.

— Kaj je? — je vprašala.

Rada bi bila prikrila nervoznost in strah, pa ni mogla. Izdal jo je glas, ki se je tresel od razburjenja. Stopila je k vratom, pa si je takoj premislila in se vrnila k postelji.

Na vzkliku je ležal odprt usnjen kovčeg. Nitro je stlačila vani več zavojčkov, razmetanih po tleh. Zaprla

in zaklenila je kovčeg ter spravila ključ v ročno torbico.

Cutila je, da se ji roke tresejo. Gredeč mimo toaletne mizice se je pogledala v ogledalo misleč, da njen obraz ne izdaja razburjenja. Toda ogledalo je pokazalo, da je mrtvaško bleda in da ji odseva iz oči groza. Rada bi bila premagala strah, vzravnila se je in globoko vzdihnila. Toda vedela je, da sama sila volje ne more premagati groze, odsevala jo iz njenih oči.

Zunaj se je začelo nestrpno stopicanje, nekdo je že drugič potkal, obenem pa pritisnil na ključko. Bilo je trkanje, katero je dekle pričakovala in katerega se je bala celo uro.

Vedela je dobro, kaj pomeni. Policija je bila v hotelu. Prišli so jo aretirati. Pred dobro uro je še smeje ogledovala uniforme policajev, zdaj ji pa ni bilo več do smeha.

Zdaj se je zdrznila, če je le še stisnala »policija«. Tudi izraz »zločin« je zvenel v njenih ušesih strašno. In ta dva izraza sta gorela v njenih možganih celo uro, ko je hodila nervozno po sobi in razmišljala o košljivem položaju, v katerega je bila tako nepričakovano zašla.

— Je gospodična v svoji sobi? — je vprašal vratar, stoječ pred vrati.

— Da. Počakajte trenutek, — je odgovorila na videz brezskrbno.

Skočila je k omari in v naglici je ogrnila kimono. Samo tako je mogla pridobiti vsaj nekaj časa. Pod pretezo, da se oblači, poreče, da ne more nikogar sprejeti.

Nov
izum!

PHONYCORD FLEXIBLE — gramofonske plošče

Epohalno
odkritje!!

Izredno lahke, prožne, upogljive in nezlomljive — Brez šumenja — Mokroti in uročni nepristopne — Neizrabljive, skoro trajne — Zamenjava igle šele po vsakem 20 komadu — Barvaste, prozorne — čudovita masa — Igra se na obeh straneh! — Glede na kvaliteto v ceni nedosegljive! Najnovejši komadi! — Phonycord plošče so triumf moderne tehnike na polju gramofonije!

Generalno zastopstvo za Jugoslavijo

FRANC BAR, Ljubljana, Mestni trg šte. 5

Vezenje nevestinih oprem,
zaves, pregrinjaj

najcenejše in najfinejše

MATEK & MIKEŠ, Ljubljana

(poleg hotela Strukelj)

Entljanje, ažuriranje, predtiskanje takoj!

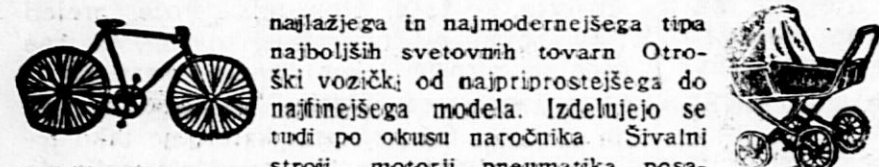
Zastonj

pošljemo vsakemu na zahtevo bogato ilustrovani cenovnik električnih svetilnic in drugih razsvetil.

Tovarniško skladišče svetilnic, Zagreb, Gunduličeva ul. 7

„Radiorad“

DVOKOLESA — TEŽA OD 7 KG NAPREJ

najlažjega in najmodernejšega tipa najboljših svetovnih tovarnih otroških vozičkov od najpreprostejšega do najfinejšega modela. Izdelujejo se tudi po okusu naročnika. Šivalni stroji, motorji, pneumatika, posamezni deli. Velika izbira, najnižje cene. Prodaja na obroke. Ceniki franco.

•TRIBUNA• F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta št. 4.

Ribiške potrebščine

palice, kolesa, vrvice, muhe, vezane in proste trnike ima vedno v zalogi

F. K. KAISER, puškar, Ljubljana, Kongresni trg šte. 9.

ZA STAVBE

po znižanih cenah vsakovrsten suh, tesan in žagan les. — Vsaka množina v zalogi. Žaganje, odpadki od lesa, drva. — Dostava tudi na stavbo.

FRAN ŠUŠTAR

lesna industrija in trgovina, parna žaga
LJUBLJANA, Dolenjska cesta 12.

Makulturni papir

leži à Din 4.—

prodaja uprava Slovenskega Naroda,

Neprijeten duh ust

je zopr. Zobje slabe barve kvarijo najlepši obraz. Obe hibi odstranite pri enkratni uporabi krasno osvežujoče Chlorodont-paste. Zobje dobijo krasen sijaj elonovine, posebno pri uporabi zobčaste ščetke, ker ista čisti zobe tudi na njih straneh. Gnilosti ostanki jedi med zobmi, ki povzročajo neprijeten duh ust, se s tem temeljito odstranijo. Poskusite najprej z malo tuba. Chlorodont ščetka za otroke, za dame (mehe ščetke), za gospode (trde ščetke). Pristno samo v originalnem modroselenem omotu z napisom Chlorodont. Dobiva se povsod. — Leo-Werke A. G., proizvodnja in zastopstvo v Jugoslaviji: Tvoznice Zlatogor, Maribor. 7

Izdelujejo se najnovejši angleški modeli

OTROŠKIH

VOZIČKOV

od priprostega do najfinejšega tipa. Ceniki franco. Prodaja na obroke.

Tribuna F. B. L.

tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4.

Klaviroji!

Svarim pred nakupom navideznega blaga, cenih klavirjev!

Kupujte na obroke

od Din 400.—

prve svetovne fabrike: Bösendorfer, Steinway, Förster Höpfer, Stangl original, ki so nesporno najboljši (lahka, precizna mehanika). Prodaja jih izključno le sod. izvedenec in biv. učitelj Glasbene Matic.

Alfonz Breznik

Mestni trg 3

Najcenejša posojevalnica.

Šivalni stroji

„Gritzner“ „Adler“ in kolesa,

najboljši material, precizna konstrukcija, krasna oprema ter najnižja cena kakor tudi

pisalni stroji

„Urania“

so samo

pri Jos. Peteline, Ljubljana

Telefon 2913

ob vodi, v bližini Prešernovega spomenika.

Večletna garancija! Pouk v vezenju brezplačen

Žrebanje v drž. raz. loteriji

Dne 14. maja so bile naslednje pri nas kupljene srečke izžrebane:

Din 2000.— št.: 33.782, 33.796, 44.141, 48.368, 77.253, 86.936
Din 500.— št.: 1873, 8043, 8045, 8078, 9708, 9744, 9768, 9781, 9782, 16.005, 16.079, 17.938, 17.952, 19.113, 19.129, 27.715, 27.750, 27.777, 29.243, 29.249, 29.258, 33.780, 35.354, 36.687, 37.746, 37.778, 37.780, 37.795, 37.796, 38.124, 39.524, 39.529, 39.579, 39.590, 44.111, 44.129, 46.621, 46.647, 46.671, 46.691, 47.432, 48.316, 48.328, 48.346, 48.351, 48.352, 49.409, 49.434, 56.005, 56.033, 56.043, 57.349, 57.370, 58.833, 58.846, 58.848, 59.538, 66.416, 66.437, 66.449, 67.510, 67.588, 67.600, 68.706, 69.110, 69.126, 69.187, 69.435, 69.455, 69.463, 75.003, 75.113, 75.163, 75.176, 75.194, 76.693, 77.201, 77.223, 77.226, 77.301, 77.306, 77.364, 77.384, 77.396, 78.036, 78.058, 78.058, 78.080, 78.082, 82.473, 86.965, 86.958, 87.816, 87.854, 87.959, 87.963, 89.107, 89.111, 89.140, 89.165, 91.327, 96.645, 96.692, 96.819, 96.881, 98.130, 98.145, 98.177, 98.181, 98.190, 98.918, 98.932, 98.949, 98.973.

Žrebanje bo trajalo do 2. junija t. l. in se bo vršilo vsak dan.

Onim, ki so bile srečke izžrebane za mal dobiček, bomo izžrebane srečke zamenjali za neizžrebane, da bodo mogli nadaljevati igranje na visoke dobitke. To pa le toliko časa, dokler bo kaj neizžrebanih srečk na zalogi. Izžrebane srečke nam je takoj vposlati.

Do 2. junija bodo izžrebani še sledeči večji dobitki in premije: 2 po 1.200.000 Din, 2 po 500.000, 2 po 400.000, 2 po 300.000, 2 po 80.000, 2 po 50.000, 8 po 40.000, 26 po 30.000, 24 po 20.000, 62 po 10.000, 178 po 4000, 1298 po 2000 Din ter več tisoč dobitkov po 500 Din.

Zadružna hranilnica, Ljubljana, Sv. Petra cesta 19.

Potnika

išče velika domača tovarna čokolade in bonbonov za Slovenijo, Prekmurje in Medjimurje.

V poštev pridejo samo sposobni prvovrstni potniki, ki so pri odjemalcih teh krajev dobro uvedeni, so v posesti Ia. referenc, z znanjem slovenskega, nemškega in po možnosti hrvaškega jezika. Prednost imajo gospodje te stroke.

Obširne ponudbe s fotografijo na oglasni oddelek »Jutra« pod »Dobra bodočnost«.

7115

Pljučne bolezni so ozdravljive!

Pljučna tuberkuloza — Sušica — Kašelj — Suhi kašelj — Zastuzenje — Nočno potenje — Bronhialni katar — Katar v grlu — Sluzni kašelj — Izmeček krvi — Vzdiganje krvi — Tesnoba — Astmatično hropenje — Zbadanje itd., — so ozdravljivi!

Tisoče ozdravljenih!

Zahtevajte takoj knjigo o moji

novi umetnosti hranjenja

ki je že mnoge rešila. Ona pomaga pri vsakem načinu življenja, da se bolezen hitro premaga. Telesna težina se poveča ter polahno poapnenje končno zaustavi bolečine.

Resni možje zdravniške znanosti potrjujejo prednosti moje metode ter jo radi priporočajo. Čim prej začnete z mojim načinom prehranjenja, tem bolje bo za vas.

Popolnoma zastonj

dobite mojo knjigo, iz katere boste črpali mnogo koristnega znanja. Kogar torej mučijo bolečine, kdor se noče naglo osvoboditi svojih bolečin na temeljit in varen način, naj piše še danes. — Opetovano opozarjam, da prejmete brezplačno, brez vsake zaveze s strani moje pojavnosti in bo Vaš zdravnik gotovo pritrdil temu

novemu načinu Vaše prehrane

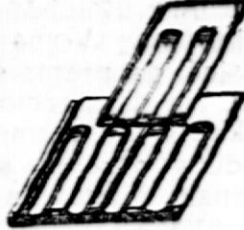
ki jo označujejo kot izborni prvi profesorji. V Vašem lastnem interesu je torej, da takoj pišete, in Vas bo nato vsak čas postreglo moje onodno zastopstvo. Črpaite pouk in močno voljo za zdravje iz knjige izkušnega zdravnika. Vsebuje okrepitev in življenjsko uteho ter jemlje ozir na vse bolne, ki se zani-majo za sedanje stanje znanstvenega zdravljenja pljuč. Moj naslov je:

GEORG FULGNER, BERLIN - NEUKOELLN

Ringbahnstrasse 24, Abt. 615 (Deutschland)

Opeko in strešnike

vseh vrst za zidavo hiš, iz znanih Karlovskih opekarn »ILOVAC«, dobavlja franco vsaka postaja po konkurenčnih cenah, samo »EKONOM«, generalno zastopstvo za Dravsko banovino, Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 7.

J. MAČEK

Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 12

v oblekah in površinskih najcenejši!

KRALJEVICA

Prekrasno morsko kopališče in letovišče, ¾ ure od Sušaka s parnikom in dober avtobusni promet s postaje Plase-Crikvenica. Izleti v igličaste gozdove. Kopanje in različni sporti na suhem in na vodi. Številni hoteli, pensioni in privatna stanovanja nudijo prijetno bivanje, in to so »Prah«, »Union«, »Riviera«, »Carovo«.

Restavracije: »Zrinjski«, »Bosna«, »Zagreb« in mnoge manjše gostilne.

Prospecte pošilja na željo: Ljetočno povjerenstvo, Kraljevica, in pisarne »Putnika«.

52/1

Najboljši češki blagovi

Zajamčeno čistovolneno

moške in damske blagove

zadnjih novosti za

pomladno in letno sezijo

razpošilja starorenomirana ZALOGA TVORNICE SUKNA

Siegel - Imhof — Brno

Palackého tř. 12, Češkoslovaška.

Največja izbira. — Najnižje tovarniške cene. — Najsolidnejša izvršitev vseh naročil. — Na zahtevo vzorci zastoj in poštne prosto.

BAD-NAUHEIM

Nemčija

Postaja D-vlaka proge Hamburg — (Berlin) — Kassel — Frankfurt a. M. — Basel

45 minut od Frankfurta am Main

Svetovnoslavni ogljikove kisline bogati topli vreli kuhinjske soli (30,5—34,4° C)

Nedosežni pri boleznih srca in arterij, revmatizmu, protinu, bronhitisu, trpljenju na živcih in hrbteničnemu mozgu

Izbrana zabava — Vseh vrst sport — Vsa novodobna zdravilna sredstva. — Lepo prijetno okrevanje.

Izborna prehrana ob zmernih cenah.

Prospecti pri kopališki upravi Bad-Neuheim in potovalnih pisarnah.